

309182 ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 5.

మార్చి 1918 నం. నెవంబరు 23 వ తేది సోమనారము

No. 145

సంపుటము ౫

కాళియమ్మ వాణిశంకర్ తల్లి కళా కదంబము తల్లియమ్మ 3.

సంచిక ౧౪౫

AWARDED
GOLD MEDAL
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOVED
OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 oz. 1/2 dram. 1/2 dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.

ALSO, PLEASE TRY OUR
PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra
ample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

మలయ చందనము

(1251) సెగ్గోగములకు మృత్యువును
మందు తుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి
తెలియదు. పత్తియు లేదు. పిచికారీ
చావును కలిగివేయుట కుండదు. చచ్చి
మైన మా మలయచందనము ఎటువ
లెంపు, పచ్చ అను మాదు పిచికారు.
సెగ్గోగములకు మృత్యువును మృత్యువును. డబ్బీ 2-0-0.
గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి

అమృతంజనము

అమృతంజనం నొప్పులకు దివ్యమృతము.
ఎక్కడి డబ్బీతో నమా నీసా 1-3 వెల 0-12-0
తలనొప్పుల మాన్పును.
కాళ్ళ పుళ్ళనొప్పుల తొలగించును.
చాటుపు. పోట్ల పొగొట్టును.
మీరానినగలిగి యుండును.
ప్రతిమంట నుండదగినది.

నవనూరికలచే హిందూజాతీయం
చియోరుచేయుటకు మంచిమందు.
పంచభావచీటి చూచికొనిన మోసము గలుగు.
మోహినీ తెలము:— శ్రీపురములు వాడుటకు మోగ్య
మొదటి. మెదడుకు చలువజేయును. మెదడుకలు రాలకుండును.
మెదడుకలు నునుపుజేయును. నువానగలిగియుండును. 0-12-0
109, ఫోగోడ్డు ఫోర్ట్, బొంబయి, సంజు శెట్టిపేటి, చండ్రాను.

బాలురే వీరులు

విజయనగరరాజుల కథలు 0-8-0
చిహ్నారాజుల కథలు 0-4-0
దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు 0-4-0
గోల్కొండ సుల్తానుల కథలు 0-2-0
ఈ చక్రవర్తచే మన బాలుకు వీరు అగుదురు.
839 మానేజరు, కలాబివర్ధన్,
రాజమండ్రి. రామనంద్రపురం పోను, నోవానగి గోల్కొండ

అమృతమునకు

1. 12 X 80 అంగుళములు సరికాపముగల మార్గము
స్టీము ఇంజను నానుకండెన్నిగు మోమెవర్డ్ ఇంజను.
2. 28 ఎక్. హెచ్. పి. గలిగిన మార్గము (బ్రిటానియ
మైపు బాయిలరు 100 పానుల వెనుదుగలది.
3. ప్లాన్య డబ్లిల్ గోలరు జిన్న 16.
4. ప్లాన్య డబ్లిల్ ఓపివర్. (1812)
5. గోటర్ ఆయర్ మిల్లు 6
6. పాప్సింగు ఫుల్లిలు.
7. ఒక అమెరికన్ బియ్యపు మర. అన్నియు మంచి
స్థితిలోనే యున్నవి.
రామాజి కాలింజి అందు కంపెనీ,
పాపుకారుపేట, మదరాసు.

నర్సవృత్తిక విజ్ఞానంబేదిని.

(3వ పేజీ (లేకు మార్కు) 586
మృత్యువుతో వచ్చువారు గంతోమముతో పోవుదురు.
మరణము కదలి చుట్టవచ్చేయువారలకు రూ 100 ఇవారు.
ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు యంద
రలసిన ముఖ్యమధము. అండ్ల,
మునానాని, తోయలై దుర్బలత పాగ
ద్రాగించుబడియున్నది. ఎన్ని దినము
అలచినను మందు గుణముమాడదు.
తేలనకు మూత్రమే కాక ఎలక.
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నడమో
గించును. కలపాకెట్ 1-3 0-8-0
పొట్టేజి 0-8-0. 1 దబ్బా పొట్టేజి
వెల రూ 5-0-0. పొట్టేజి కేలు.
చివారి 2 పొట్టేజిలు తెప్పించుకొనువారికి పొట్టేజి ఇవారు.
పొట్టేజి 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.
చిగునామా:— ధన్వంతరీ కంపెనీ,
చింతలపేట, పిడి, పాకారుపేట పోను, మదరాసు

ఆంగ్లేయ జోతిష్వము.

నీ జన్మదినమున, మానమునగాని లేక నీ శరీరమందలి
పుట్టు మచ్చలను గాని నాకు తెల్పినచో నీకు కలుగు లాభకష్ట
ములు, వివాహము, సంతానము, ఆరోగ్యము, అదృష్టము మొద
లైన విషయములను తెలుగులో వివరముగా కల్పింపబడును.
నీ జన్మదినము తెలియనిచో నీ శరీరమందలి పుట్టు మచ్చలను
తెలిపిన చాలును. అవి ఏ ఏ స్థలములందు గలవో, జాగ్రత్తగా
వ్రాయును. దీని వెల 1 రూపాయకంటె మెచ్చుగాదు. ఆ
రూపాయను నీయొక్క దరఖాస్తుతో కూడ పంపవలెను.
ఇంగ్లండులను మేండ్లజాలము.
ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ
స్థితి, నాస్త్రాళుము, ఇంగ్లీషు ఇంగ్లండులము, మంత్ర
శాస్త్రము, భూతతైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లు
కల తమాసా. విచిత్ర విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక
నామస్థిని మోయ ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట,
జీవముతో నమాదియగుట, భూమిపై కజల ఎత్తున గాలిలో
మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు
అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్పత్తిముగా
మేజిక్ జేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివెల
4 రూపాయలు మాత్రమే. కలయునేని, 1 రూపాయను
అధ్యాత్మికముందు పంపించినచో మిగత రు 3 లకు ఆ పర
మరహస్యమైన గ్రంథమును విడిగా పంపబడును. (994-998)
చి అగ్. జస్టానం నాయుడు, ఒంగోలు (కుటుంబు జిల్లా)

గనెయకు "మనోరంజన్" రామబాణము

రస, విష, గంధకాములు యందు చేర్చియుండలేదు.
ఇది చాలాకాలమునుంచి యుండు సెగ్గోగములను కూడా
రూపుమాపును. మందు తినుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు.
పత్తింలేదు. సింజి పిచికారీ మున్నగు కలిగివేయుట పని
లేదు. ఇంక నెప్పటికిని తిరుగ సెగ్గోగము తలచూపదు. ఈ
పరమాపధమును నేనించిన ఎటువు, తెలుపు, పనుపు మొదలగు
అంటు (సెగ్గో) తోగములను, మూత్రపునుండును, శ్రీల కునుమ
వ్యాధులను తక్షణమే మాన్పును. 1 డబ్బీ చాలును.
డబ్బీ వెల రు 1-12-0 లు మాత్రమే. వి. పి. చార్లెస్ వేరు.
మనోరంజన్ డిపో, ఒంగోలు, (చక్షుణ ఇండియా.)
కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంపుడు రాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మందుకావలదగినది.
అందరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పొట్టేజి కేలు.
అంధప్రతికారకార్యములు, 7 రెండు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

దీపావళి త్వరలో సమీపించుచున్నది.

బజారులో ధరలు విపరీతముగా పెరుగు
చున్నందున, ఆ శా భాగ ము కలుగకుండ
మీకు కావలసిన ధోవతులను అంగవస్త్ర
ములకు, చీరలకు ధరభాస్తులను వెంటనే
పంపుకొని ముందుగా జాగ్రత్తపడుదు. ధరల
వివరముల వట్టి కోరువారికి కంపబడును.

స్వదేశీ యిండస్ట్రీయల్స్
962 లిమిటెడ్, కంజీవరం.

ఆంధ్ర విద్యానిధి; విన్నపము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి
కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు
విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట దుర్లభము.
ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము దుర్లభము.
ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును
బొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభి
మానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము
ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యావిధిగాని సహ
యము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల
విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నీక్రింది
చిరునామాకు పంపవలయును.
ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,
7, రెండు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

బ్రాహ్మణేతరోద్భవము.

వేంకటగిరి రాజాగారి యువనాటము
[ఆవలపల్లి గానాయకరావుగారు]

II

వేంకటగిరిగారు మతాభిమానము, వైష్ణవభక్తులు, వర్ణాశ్రమములకు బోనలలో తలలు దూర్చుకుందుముగాక యని బ్రాహ్మణేతరులను హెచ్చరించినారు. ఇది రిట్రోజెక్ట్. ఇప్పుడు కాదు. మనమనస్సు పోగిరిగింట్లో దూరమునకు చూచినను, బ్రాహ్మణేతరులు వర్ణాశ్రమపు బోనలలోనుండి తప్పించుకొన జాలరు. సంస్కృత తనకు సాధ్యమగు వానిని ముందుగ నుపకరించును. సాధ్యసాధ్యములు మనప్రయత్నముననుసరించియుండునని యంగీకరించినను, ప్రజాంగీకారమెంత మన కనుకూలముగ నున్నది, ఎంతవరకు వ్యతిరేకముగ నున్నది, ఇంతకష్టపడి నెఱవేర్చిన కార్యమునందు కష్టమునకు తగిన ఫలమున్నదా లేదా యని బుద్ధిమంతులు విచారణచేయవలసియున్నది. బ్రాహ్మణేతరులం దేయే కలములును చేర్చినదో చెప్పలేదు. వీరలకు “జాతిమతభేదములు” “సామ్యభేదములు” శుభముకాక ఆదిద్రావిడులను, నిర్వజాతులను కృష్ణులలోనే కాదు, స్వర్ణక్షుణ్ణులకు బరిగణింపవలసియున్నది. వీరి తీర్మానములకు సంబంధించియున్న నామములను పరిశీలన చేయగా, “జమిదారు” “నాయకు” “శ్రేష్ఠి” “పిళ్ల” “నాయకు” “నెట్టి” మున్నగు కులవిభజనమునకు సంబంధించిన పదములు ధారాళముగా కనబడుచున్నవి. వర్ణాశ్రమములలో తలలుదూర్చుచు చెప్పుచు తిరిగి దానిలోనే దూరుచు న్నారు. తొంటిబడి తొమ్మిది కాసనములు చేయుదు. ప్రజానురాగవిరుద్ధము లగు కార్యములను సాధింపజాలరు. ఏకాసనము గాని, ప్రజయొక్క మనస్సును, అంతఃకరణమును స్పృశింపజయ్యుకొనజాలరు. వర్ణాశ్రమవిబంధనలను భోజనములు సంబంధించి సంకేతములు త్రొసివేయుటయే దుష్కరసంస్కారము. అందు దేశానర్థమేమియు లేదు. వివాహము జాతిసంకరమునకు చెల్లు మన ఆంధ్రదేశమునందలి మలములలో చాలావఱకు కనిపించినవారు. ఇతిరులలో లేని కొన్ని అధికగణములు వీరియందున్నవి. రెడ్డికులమునందలిగణములు పొందుట అట్టిగణములు లేనివారు వివాహసంబంధము లేర్పడుచుకొనుటలేదు వేఱుమార్గములేదు. వర్ణనియమమేలేనపుడు, దొమ్మరగుంపులు, ఏనాదిగుంపులతోమాత్రము ఏల సంబంధములు చేసికొనగూడదు? వారును మనుష్యులే. మనకున్న అవయవములు వారికి లేవాయేమి? బ్రాహ్మణేతరసంఘసంస్కర్తలు భేదరహితమగు సంఘమును నిర్మింపదలచినారు గనుక నన్ని కులములతోడను సంబంధబాంధవ్యములు మొదలు పెట్టక తప్పదు. అట్టిస్థితి కీ వివాహములే పరమసాధనము. ఒకచిన్నదృష్టాంతము చెప్పదలచినాను. బందరులో, కీర్తిమేలును, భాస్వతి పురుషులు నగు చేవెండ్రవేంకటచలంపంతులుగారి పెద్దకుమారిలై ప్రబల సత్వవత్సవుగారు పెండుకుక్కలను పెంచినారు. ఒకటి ఆడుది, మఱియొకటి మొగది. ఆ ఆడుది, ఊరకుక్క. మగది మైసూరు జాతికి సంబంధించినది. ఈ ఆడుకుక్క నీతిగలది. తండ్రినిబోలిన పిల్లలుపుట్టునని మే మందఱము రెండు ఈతలు చూచినాము. తండ్రివంటిపిల్ల ఒకటిబయలుజేరలేదు. ఇది వ్యభిచారదోషమని కొందఱ ఆడుకుక్కను నిందించినారు. కాదు, వ్యభిచారదోషమొక్కనాటికీ కాదు. ఇదిరెండు విరుద్ధవర్ణముల వివాహములకు గలిగినసంతానఫలితము. తల్లిదండ్రుల బీజగణములు ప్రతిఘటించినవి. ఆడుకుక్క దానివంశసంప్రదాయబద్ధమగు బీజమునందలి రూపములను గనసాగినది! ఇంతకుమించి అదిచేసినపాపములేదు. అదిగుహాపతిగ్రహి. ఇట్టివివాహములందు తండ్రినిబోలిన పిల్లలు పుట్టరని చెప్పబడెను. తండ్రిగణము లా సంతానమునం దుండలేదని చెప్పబడెను. తండ్రిగణము లున్నయెడల నది గర్భిణిమతే కాని ప్రసవభూమిగావు. ఈకుక్క పిల్లలు ప్రకృతిజన్మయందు తండ్రియొక్కగుణఫలమును మాత్రము బొందలేకపోయినవి. మన ఆంధ్రరర్జరవివాహముల కథయు నింతయే. దీనికి శాస్త్రము లెందుకు? ప్రత్యక్షమభివృద్ధి శాస్త్రము. మన పూర్వులు దీనినే కర్మ! కర్మ! యనియు, దీనిని తప్పించుకొనుట సాధ్యము కాదనియు, ఘంటాపథముగ నడిచినారు.

వేంకటగిరి సంస్థానాధిపతులు ప్రజాపరిపాలనమునందే యెక్కుడు పన్నులు స్వీకరింపబడు ననియు, మిశ్రరాజస్వామికమునందు స్వల్పముగను, నిరంకుశాధికారమైన పాలనమునందలిస్వల్పముగ నుండుననియు, వాక్రమిస్తారు. బ్రిటిష్ పాలనము ప్రజాపరిపాలనము కాదు గనుక మన పన్నులు స్వల్పము

గనో అతి స్వల్పముగనో యుండవలసియున్నది. అట్టిస్థితిలో, దీనికి విరుద్ధముగ “రైతులందఱు బాగుపడి దేశమందు దరిద్రము లేక ప్రజలందఱును జమిదారులవలె నుఖి మనభవింపెద” రని శాశ్వతపు భూమిశక్తులకు సంబంధించిన తీర్మానము చేసి, దేశమునందు దారిద్ర్య మున్నదని యంగీకరించినారు. మఱియొక చోట “దేశమందు సరియైన ద్రవ్యోత్పత్తి కనుగుణముగ పద్ధతులను లేకుండుట జేసి” దారిద్ర్య దశ కలుగు నని చెప్పినారు. “మనలో ఇచ్చకము లాడునా రనేకులండి సంఘనాటకప్రదర్శనమునకు మాత్రధారలై యుద్వోగములచే గలుగు నధికార బలములను త్రొక్కిన చేమూరుట” యు కారణమని ఇంకొకచోట వచించినారు. వీని సత్యాసత్యముల చర్చ నాకక్కలలేదు. కాని, యాయధికారబలములను త్రొక్కిన మన బ్రాహ్మణేతర మిత్రులు పూనినంతనే దారిద్ర్యము మాయమగునా? ఉద్వోగముల సంఖ్య యధికము కానిదే, ప్రజలకు లభించుద్రవ్యము వృద్ధియగునా? ఈ త్రొక్కి వెదకుపట్టి వెనగులాడినను సెక్కట్టియే. మనకు ద్రవ్యోత్పత్తి కనుగుణముగ పద్ధతులనేనని రాజాగారు అంగీకరించినారు. కాబట్టి, అందఱు నుద్వోగములచేసి ద్రవ్యోత్పత్తి చేసెదరు కాబోలు! ఉద్వోగమునందు ద్రవ్యోత్పత్తి లేదు. అందు ద్రవ్యమును ఖర్చు పెట్టుకొని మున్నది. లోకవ్యవహార మంతయు పరస్పరసేవాబద్ధము. వ్యవసాయదారు లోకసేవ, వర్తకులలోకసేవ, కార్మికులలోకసేవ ఇట్లంత సేవలు సంఘమునందున్నవి. ద్రవ్యోత్పత్తియనగా, ద్రవ్యమునుండిద్రవ్యమును పుట్టించుట. పరిశ్రమ ద్రవ్యోత్పత్తి సాధనము. కార్మికుని చూడుడు. శరీరకృషిచే పదార్థముల స్వరూపము మార్చి, ఒక ద్రవ్యమునుండి మఱియొక ద్రవ్యము, ఒకఫలమునుండి మఱియొకఫలము ఉత్పత్తిచేయుచున్నాడు. కర్షకుని చూడుడు. వ్యవసాయము చేసి తాను నుభించుటయేగాక, కార్మికులకు తీవనము కల్పించుటయేగాక, సంఘమును పోషించుచున్నాడు. ఒక సేవనుండి పెక్కు సేవలు కల్పించుచున్నాడు. సర్కారువారు కాలములత్రయించి పెక్కు సేవలు ప్రజలచేయుచున్నారు. ఇవి ద్రవ్యోత్పత్తి కనుగుణముగ మార్గములు. సర్వసామ్రాజ్యము బ్రాహ్మణులేయనుభవించుచున్నట్లుతోపజేయు నుద్వోగములయొక్క స్వభావము ద్రవ్యోత్పత్తిసాధనమగు ధనకృత్యమని చెప్పబడెను. దోషము లేదు. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు సర్కారుపనులకై తెరపిలేకుండ కొట్టుకొనుచున్నారు. కారణము అధికారము. ప్రజాపరిపాలనము గలదేశములందు సర్కారుపనులకై యంతవెనగులాటలేదు. ఉద్వోగములకొఱకు ఎక్కడలేనిరాజధర్మమునకెగిరి పడుచున్నది. మనప్రస్తుతితీతందాదములకు మన ముసద్దీనుమే కారణము. మేము బి. ఏ. లము, మేము ఎమ్. ఏ. లము అని సామాన్యుల చెంతకుపోని మన ఆంగ్లవిద్యార్థులు మన పరిశ్రమలకు చేయుచున్నంతకీడు మఱెవరును జేయుటలేదు. ఇక సర్కారుపనిలో నున్న వారిని పట్ట పగములలేవు. మఱి కొందఱు రాదారిపడవల వ్యాపారమునంటి వ్యాపారమేయగు రయలుచే పనులున్నను, ఆయధికారమునకు మితిలేదు. ఇంతయు మన కర్మమని సమాధానము చెప్పకొని నోరుమూసికొనియుండవలసి యున్నది. ఒకరాత్రినేను నిడుదవోలు స్టేషనులోపలికి వెళ్లినాను. ఎందుకు లోపలకువచ్చినానని అతరస్థమనముపైరు ప్రశ్నించినాడు. ఎందుకు రాగాడదని అనిసేను సమాధానము చెప్పినాను. దారిమీద సేమిచేసినాడో తెలియునా? మెడపట్టి గంటినాడు! ఆయనపొడిత్యమునకు సంతోషించినాను. ఇంకొకసారి, బందరులో, పోలీసుభటు డొక్కనైత్య యావనాడు బండికి దిగియు వెట్టలేదని అసందర్భసంభాషణము చేయుచు, చేతులుపట్టుకొన ప్రారంభించినాడు. ఆ దారినిబోవుచు, నీవిట్లు చేయుటమంచివినికాదని మందలించినాను. ఏమిచేసినాడో తెలియునా? నేను దొమ్మి చేయుచుంటిని, అందునకు అరెస్టుచేసినానని స్టేషనుకు తీసికొనిపోయినాడు! వీరందఱు విద్యలేనివారు. తెలియనివారు. ఇక సర్వము తెలిసినవారి యాదరణమాత్రము సరిగయ్యదా? ఒక కార్యమునందర్బరమున సుకకత్తెరుగారినిచూడ వెళ్లినాను. అప్పటికి నేను అమెరికాలో చదివి యుండినయెడల వారి మర్యాదలు తెలిసికొని యుండును. నాకు తెలియక చెప్పినసంగతిచే మఱు చెప్పినాను. ఈమహాదోషమున కాయన కెక్కడలేని యాగ్రహము వచ్చి మొగము నెట్టజేసికొని పోవలసినదని పెద్దపాలికేక చేసినాడు. నేను అక్కడనేనిలుచుండి ఆయన మొగమునకు జూచినాను. ఏమి చేసినాడో తెలియునా? నన్ను బయటకు సాగనంపుటకో లేక గంటుటకో బంట్లోతునుపెట్టించినాడు!! మన ఉద్వోగక్షుణ్ణులలో కొందఱిమర్యాద లీధముగానున్నవి. నాకథ యాదిధముగా నున్నది. సామాన్యజను లెన్నికప్రములు వడుచున్నారో పరమే

శ్వరునికే యెఱుక. ఇట్టియధికారములు లేనని బ్రాహ్మణేతరమిత్రులు చింతించుచున్నారు. నేనుపశ్చాత్తాపముకెంచుచున్నాను. ఇట్టియధికారములు లేనని బ్రాహ్మణేతరమిత్రులు అవమానముచెంది బ్రాహ్మణసంఘము నెల్లసాధించి, యుద్వోగములు సంపాదించి దలచినారు. పొరబాటు పడవలదని విన్నవించుచున్నాను. ప్రజాపరిపాలనాధికారము లేనిదేశములందు ఉద్వోగక్షుణ్ణులని, సామాన్యజనులని భేదములేర్పడకతప్పదు. ఉద్వోగములు అధికారదర్శనమునకు, ప్రజాపరిపాలనకు గాక ప్రజాసేవకై ఏర్పరుపబడినవని తలంచి తదనుకూలముగ నెందరు ప్రవర్తించుచున్నారో మనయుద్వోగక్షుణ్ణులనే చెప్పనిండు. బ్రాహ్మణేతరమిత్రులారా! ఉద్వోగములకొఱకై సంఘము నేల చీల్చెదరు? బ్రాహ్మణేతరమిత్రు లిప్పటికి పెక్కుసభలు గావించి యున్నారు. వీరియువనాటముల నన్నిటిని శ్రద్ధగాజూచితిని. బ్రాహ్మణులమీదమాత్రము ఒంటికాలిమీద దుముకుచున్నారని సంఘోద్ధరణమార్గము లింతవరకు నొక్కరును నిర్వచనముచేయలేదు. వీరి ఆలోచన ప్రకృతము బ్రాహ్మణసంహారణముమీదనున్నది. ఇదివ్యక్తమునైనను, ముమ్మాటికీవ్యక్తము. బ్రాహ్మణులను సంహరించి మీరు పులుముకొనున జేమి? బ్రాహ్మణులకపకృతివలచినచో, ఆ మపకృతి తిరిగిమీకుగలుగదా? బ్రాహ్మణులను మిరసనసరముగా దుఃఖముపాలుచేసినచో, ఆదుఃఖము తిరిగి మీకుగలుగదా? ఎప్పుడును కార్యము ప్రతికార్యము వెంటసంటి నడచును. బ్రాహ్మణేతర మిత్రులారా! మీప్రకృత విధానమునందేదయో లోపమున్నది. ప్రథమమున వైశ్యులను మీలో చేర్చినారు. వారు చీలితారు. క్షత్రియులను చేర్చినారు. వారు చీలినారు. కమ్యవారిని చేర్చినారు. వారు చీలినారు. విశ్వకర్మలనుచేర్చినారు. వారు చీలినారు. ఆది ఆంధ్రులను చేర్చినారు. వారు చీలినారు. ఇక మిగిలిన దెవరు? మన జమిదారులు. మన ఉద్వోగక్షత్రియులు. తుదకు దివాన్ బహద్దరు కేశవపిళ్లగారు సహా మీశ్వంఖలములనుండి తప్పించుకొని మీకు ప్రతివాతముగా మఱియొక్క యుద్వ్యయమును స్థాపించినారు. ఎక్కడ మీబలము? మిత్రులారా! పోవుచున్నది. తీసికొని పోవుచున్నది మీయుద్వ్యయము. కారణములు తెలిసికొనుడు. బ్రాహ్మణేతరోద్భవము నశింపవలయు నని నేను కోరుటలేదు. మీభక్తులు, మాజులయు నని కోరుచున్నాను. మేము బ్రాహ్మణులమైనను, మీయొక్క సేవనే, మీయొక్క తేజమునే, మీయొక్క యశస్సునే కోరి, అందునకు వలసిన సేవ జేయ కృతనిశ్చయమై యున్నాము. మమ్ము నిరాకరించినను సరే. మేము మీ వెంటనే వచ్చెదము. మమ్ము దృఢీకరించినను సరే మేము మిమ్ము విమన దలచుకొనలేదు. బ్రాహ్మణేతరము మాని ఆంధ్రసంఘము నేవించుడు. విభజన మార్గము విడిచి సంఘభావము నవలంబించుడు. స్వీయలాభము విసర్జించి జాతీయశ్రేయస్సు నభిలషించుడు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరశబ్దభేదములు దక్క మన మతము, మన భావము, మన విజ్ఞానము, మన నుఖము, మన కష్టము, మన జాతి, ఒక్కటి. ఇవి మనలకు బంధింపలేనియెడల మఱి యేకత్వము బంధింపగలవు? ఉద్వోగములు కాలమునా? తీసికొనుడు. ప్రత్యేకప్రాధినిధ్యము కాలమునా? తీసికొనుడు. మీకు గావలసిన వానినెల్ల బుచ్చుకొనుడు. బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మణేతరులను చీల్చుకుడు. సంఘమునకు ద్రోహము సజావుకుడు. దేశమునకు అపచారము చేయుకుడు. భావిసంతతికి నూతన సమన్వయసర్వరభారము కలుగజేయుకుడు. శత్రువుల హస్తములలో కీలుబొమ్మలై ఆడకుడు. ఇదియే మీ సేవకుని విభావనము.

మహారాజశ్రీ పెద్దాపురం డిల్లవు ముల్లపు కోర్టులో
స్వామికాజ్ఞ 248/1918
వాది:—యర్రమిల్లి సూర్యనారాయణమూర్తిగారు
ప్రతివాది:—చొక్కా అప్పడుపయన రు 100-0-0
లకు దావా తీసుడవచ్చినారు. సదరుదావా 30-9-18 తేదీని విచారణనిమిత్తము వాయిదా అయివున్నది.
పి. కామేశ్వరరావు.
ప్రీక్షకు.

ఆత్మబిజ్ఞానా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
వయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
తిన్నవైశా చక్కని గ్రంథము. తెల. రు. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా శాస్త్రాలయము
హాస్టల్ నెంబర్ 212, మదరాసు.

మదరాసు అందునదరమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకావలసినట్లు చేయబడినది.)

నోటీసు

—0—

ప్రస్తుతమునందు రైల్వే కంపెనీలలో మార్పులు.

ప్రస్తుతమునందు రైల్వే కంపెనీలలో మార్పులు. అవి 1918 సం॥ అక్టోబరు 15 వ తేదీ నుండి అమలులోనికి వచ్చును.

ప్రజాసేవ.

(1) మదరాసునుండి కలకత్తాకు వెళ్ళు మెయిలు ప్రైమును వారానొకసారి యిదివరలో వలె 12-35 గంటలకు గాక 13 గంటలకు పోవును. పొన్నీరి, సుల్తానపేట, వేటపాళేము స్టేషనుల యొద్ద ఆగును.

కలకత్తా నుండి బయలుదేరు మెయిలు ప్రైమును చెన్నపురికి యిప్పటి వలె 11 గంటలకు గాక 11-15 గంటలకు వచ్చును. సుల్తానపేట, వేటపాళేము స్టేషనులలో ఆగును. మధ్య స్టేషనులలో రెండు మెయిలు ప్రైమునుల రాకపోకల ప్రైములును కొంచెముగా మార్చబడినవి. పూర్తి అయిన వివరములను దెలియగోరువారు స్టేషను మాస్టరుల వేర వ్రాసికొనవలయును.

(2) 18-51 గంటలకు చాకలిపేట స్టేషను యొద్ద గూడూరుకును బయలుదేరు 3 వ తరగతి ప్రయాణికుల గొంపోవు గుడ్డు ప్రైమునును, 1-35 గంటలకు గూడూరుయొద్ద చాకలిపేటకు బయలుదేరు మూడవతరగతి ప్రయాణికుల గొంపోవు గుడ్డు ప్రైమునును, రద్దు చేయబడును.

(3) 6-25 గంటలకు రాయపురముయొద్ద బయలుదేరి పొన్నీరివరకుపోవు లోకలు ప్రైమును గుమ్మడిపూడిదాక కూడ పోయి 7-55 గంటలకు చేరును. ఈ ప్రైమును గుమ్మడిపూడియొద్ద 8-10 గంటలకు బయలుదేరి రాయపురము 9-35 గంటలకు చేరును.

విశాఖకు వెళ్ళు

(4) గుంటకల్లు నుండి బెంగళూరు పోవు మెయిలు ప్రైమును గుంటకల్లుయొద్ద 21-30 గంటలకు బయలుదేరి యిప్పటివలె 9 గంటలకుగాక 9-15 గంటలకు బెంగళూరు చేరును. భర్తవరము బెంగళూరుమధ్య స్టేషనులలో ప్రైమునుల రాకపోకల ప్రైములలో కొంచెము మార్పులు గావించబడినవి.

(5) బెంగళూరు నుండి గుంటకల్లుకు వచ్చు మెయిలు ప్రైమునుకు మధ్య స్టేషనులలో రాకపోకల ప్రైములలో కొంచెము మార్పులు గావించబడినవి. గాని బెంగళూరుయొద్ద బయలుదేరు ప్రైము సందును, గుంటకల్లు చేరు ప్రైము సందును ఏమియు మార్పులు గావించబడలేదు.

(6) ఇక్కడ 9-25 గంటలకు బెంగళూరు యొద్ద బయలుదేరు మిక్సెడు ప్రైమును యికముందు 9-50 గంటలకు బయలుదేరి యిప్పటివలెనే 1-40 గంటలకు గుంటకల్లు చేరును. గుంటకల్లు యొద్ద 3-10 గంటలకు బయలుదేరు మిక్సెడు ప్రైమును 3-30 గంటలకు బయలుదేరి 18-5 గంటలకు నూరుగా 18-45 గంటలకు బెంగళూరు సిటీ చేరును.

(7) 21-10 గంటలకు గుంటకల్లునుండి పూర్తి బయలుదేరు మిక్సెడు ప్రైమును 21-30 గంటలకు బయలుదేరి యిప్పటివలె 8-32 గంటలకు గాక 8-45 గంటలకు మార్పు చేరును.

సామాజ్యశాసనసభ.

ప్రతికా శాసనము.

గొ॥ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు.

దొరతనమువారికిగల చిహ్నములపట్ల నేను సానుభూతిని చూపుచున్నాను. పత్రికలలో నిదివరకు వ్రాయబడినట్టియు ఇతరులు వ్రాయబడుచున్నట్టియు కొన్ని విషయములు ప్రభుత్వమువారికిని శాంతిభిక్షుని హేతులకునుగూడ నాందోళనమును కలిగించునట్టివిగా నున్నవి. అయినను ప్రతికా శాసనమును జాగ్రత్తగా వివక్షితము పరిపాలించుటతో తీరదని దొరతనమువారు తలంపవలెను. ప్రజలలో హెచ్చుమొదల ప్రభుత్వమువారి ధర్మభావముతో నమలు జరుపుట లేదని తలంచుచున్నారని గ్రహించుట ముఖ్యవిషయము. అట్టి భావము ప్రజలకు కలుగుట నిరాధారమని తలంచినను దొరతనమువారు పక్షపాతియు లేకుండ సద్భావముతో శాసనము నమలు జరుపుచున్నారని స్పష్టమగునట్లు నిష్పక్షాభిప్రాయమును బహిరంగముగను విచారణ జరుపుట యత్యవసరమని నేను తలంచుచున్నాను. అట్టి సభ్యతలపరీక్షవలన ప్రభుత్వమువారికి లాభము కలుగ గలదు.

ప్రతికా ప్రతినిధులు.

ఈ ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి గొ॥ విశ్వేంద్రుగారు ముచ్చటించిరి. 18 నెలల క్రిందట ప్రతినిధులు రాజప్రతినిధిగారిని సంబోధించిరి. అప్పటికిని యిప్పటికిని భేద మేమియును లేదు గాని ప్రతికా శాసనమును గాని దాని కతివ్రతయోగమును గాని తగ్గింప నవసరము లేదని గొ॥ విశ్వేంద్రుగారు రిగిరి. దీని నుండి యొక భావమును కలిగింపగోరి విశ్వేంద్రుగారు నడిచినను నేలకొక భావమును గ్రహించుచున్నాను. అది ఏదనిన ఈ శాసనమువలన నెట్టిప్రయోజనమును కలుగనిచో శాసనమే నిష్ఫలమౌను మనది. ఇంతకాశ్యముతో నింతిద్దము కాలమింకా శాసనము నమలుజరిగినను ఇండియా దేశపు ప్రతికల పౌరుష్య భోరణిమార్కును దొరతనము వారింపుక నిదానించి ఆభోరణిని మార్చుటకు తాముచేసిన ప్రయత్నము సరియగునా తాదాసుని చూడవలెనని చలసియుండదా? ప్రాస్థావ్యా విధానోపాయములకు దాదాని ద్యావిధానము తగిన మార్పునట్లు నిష్పంధ ప్రతికా విధానోపాయములకు నిష్పంధ స్వేచ్ఛా బలిష్ఠోత్సాహ ప్రతికా విధానోపాయములకు నిష్పంధ సమితి ముగియుకాగలదు. ఈ దేశములోని ప్రతికల విరుద్ధతలవలన నిరంతరభాగ్యములు గూడ నేర్చుకొనవలసిన విద్యుత్ కొంతగలదు. కొన్ని ప్రతికలు బర్మాకు రాకుండ నిరోధించుట అవసరమును వాంఛించుచు నని బర్మా దొరతనమువారు తలంచినది గొ॥ కల్లులు అట్టియగారి కలన కలట కెంతయు చింతించుచున్నాను. బ్రిటిషులకింకా దేశమున అధికారములతోక అనాది అమాయక ప్రజానిలుభాగముగోచించినచో వారకుల నమాయకతను చెడుకుండ కాశ్యముగ నిలుపగోరుచున్నారా? అటులైనచో బర్మాదేశమున ఇంకావలసిన తపాల కార్యాలయ ఇతని నాగరిక ప్రతిష్ఠా విషయాలనుగూడ నుంచునాడదని తలంచునాగునాడ నర కొందరుండగలరు.

లిపాలాశీను శాసనము.

బర్మాలో లిపాలాశీను శాసనము నమలు జరుపుకొని కల్లులుగారి వాక్యములనుబట్టి మాత్రగా కొన్ని ప్రామాణ్యములకు ఇండియా ప్రతికలు బర్మాలో వ్యాపించునట్లు చేయుటయును వాని వ్యాప్తికి పూరించుటయును గూడ నాల లాభకరమని నామ లోయిచున్నది. అశ్వధిక విభాగ్యత గల ప్రతికలు గూడ బర్మా దొరతనమువారు బహిష్కరించిరి. హిందూప్రతికలపట్ల ప్రతిక గూడ వివాక రింపబడినది. హిందూప్రతిక వ్యవస్థను ప్రభుత్వమును గూడ కిరణముగ వివర్ణించి వ్రాయుచుండునని నే నెరుగుచును. కాని ఆ ప్రతిక నా రాష్ట్రమున నత్యధికముగ విభాగ్యతని గడిచినది నడుపుటకు నేను చాల నవ్వించుచున్నాను. ఆ ప్రతిక

(8) 7-40 గంటలకు హుద్దేముద్ద బయలుదేరి గూడూరుకు బయలుదేరు మిక్సెడు ప్రైమును యిప్పటివలె 10-30 గంటలకు గాక 10 గంటలకు గూడూరు చేరును.

(9) 8-0 గంటలకు గూడూరునుండి కాటూడికి బయలుదేరు మిక్సెడు ప్రైమును 8-10 గంటలకు బయలుదేరి యిప్పటి ప్రైమునకే కాటూడి చేరును.

మహాన్నత స్థానమును బడసినది. కాన నట్టి ప్రతిక తన ప్రభుత్వమున నున్నందులకు దొరతనమువారు నిర్యతదగినది అట్టిచో బర్మా దొరతనమువారు దానిని గూడ బహిష్కరించిరి. కిరణ వివర్ణ యనిన నెట్టిదియో బర్మా దొరతనమువారికిను నేర్చుకొనవలసియున్నది. మరియు "ఇండియా రివ్యూ" ప్రతికను మితవాదుల లో దిట్ట యగు నొక ప్రముఖుడు నడుపుచున్నాడు. ఆ రిమా సుపత్రిక దాని కిరణముగూడ నా తానాముతో వ్యాసములను వ్రాసి పంపుచుండును. చెన్నపురి దొరతనమువారుగూడ దానికి పోషకులుగ పునాదులుండెరి. ఆ ప్రతికనుగూడ బర్మా దొరతనమువారు బహిష్కరించిరి. ఇట్టి ప్రతికలకలన లభించు యుద్ధావిద్యను బర్మా ప్రజలు బడయ ననకాశ్యము తేనెదులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. ప్రతికల విషయమున కల్లులుగారు తమ ఆభిప్రాయమును కొంత మార్చుకొనట చాల నమంజరము.

ప్రజాస్వామ్యములపై తత్వములు

ఈ మూలతత్వములలో నొక దానినిగూర్చి, గొ॥ కపర్తిగారు నడిపినందులకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను. సర్వ విషయములను బాగుగా తెలిసికొని నరకాశములు గల నిరంకుశాధికారులుగూడ వదలబడి వివేకవిన సత్యములు కొన్ని గలవు. వ్యాప్తికిని అనిర్వచ్య ప్రతికలకుగల అత్యంత అట్టి సత్యములలో నొక్కటి యైయున్నది. ప్రతికా శాసనము మున్నగు శాసనములను చేయునట్టియు దీర్ఘకాలము శాసనములుగా నుండిననుగూడ దాని అవరణమునుగూర్చి విచారించుటకు సంఘము నేర్పవలసిన కిరణంపనట్టియు దొరతనము నెరుట ఎన్ని సార్లు తెలిపినను అమిత మనిపించుకొనని విషయములలో ప్రతికా శాసనము వెలకటి. ప్రజాస్వామ్యమునకు ప్రతికలే ముఖ్యప్రాణము లని నేను నమ్మెదను. రహస్య నిచేదికములకును, గోప్యత్రములకును, అతిని గూఢప్రచారములకును మూత్రమే ఇండియా దొరతనముచే రాసందించుచున్నాను. అట్టినిచేదికముల నాధారము చేసికొనియే అధికారులు నిశించుచున్నారు. అట్టి గోప్యత్రముల నాధారము చేసుకొనియే శాసనముల నుపపాదించుచున్నారు. అట్లుపపాదించునపుడు ప్రజాప్రతినిధిసభ్యుల యెదుట ఉపపాదనలు పదవీలి ప్రతములలోనుండి కొన్ని భాగములను మాత్ర మెత్తి చవివెదరు. అని ఒక కక్షవారి అభిప్రాయములు మూత్రమై యుండును. అందులకు మే ము ను మతింపవలెనందురు గాని మే మా ప్రతిముల నామూలాగ్రముగ చూడగూడదు. ఇట్టిపద్ధతులను ప్రజాస్వామ్యమును తెన్నటికి నంగీకరింప గూడదు. కాన నిట్టి తిర్మానము నుపపాదించబడినపుడెల్ల దానిని బలపరుచుటయే మాకు ముఖ్యకర్తవ్యము.

శాశ్వత శాసనము

అట్టియోవాని చూచిరిని చేసెనుచి జపానవారి నూదిరిని బలపరుప బడిన ప్రతికా శాసనము ఇండియాదేశపు శాసనగ్రంథమున చిరకాల ముడగూడదు. ఒక్కొక్కతరిని స్వల్ప కాలము వరకు కలిగిన శాసనాన కశ్యక తి కలుగ నచ్చును గాని అప్పుడైతే ధారాళముగ ప్రకాశమొనరుటలనిన నే అట్టి శాసనముల నమలు జరుపవలెను. మాటిమాటికిని అంగుడేశవిధానముతో పోల్చుచుండును. అట్లుపోల్చుచు రాదేశము నురలికేముదాగ వర్ధిల్లి గూడ చేర్చునవలదా? అట్లునేమూత్రమైన నిరంతరతత్వము కనుపడినవెంటనే దానినడచి నేయునును అచట దొరతనమువారు విషయములను స్వల్పముగ తెలిపితిరవలెను. వారిశాసనములను పూర్ణమెంటు సభివారు పూర్తిగా వివర్ణించెదరు. ప్రతికా శాసనము దీర్ఘకాలములలో నుండినప్పుడు, చాలప్రతికలు దానివలన సంకరించినప్పుడు, ప్రతికా శాసనముక్రింద జరపబడిన చర్యలను వ్యాసస్థానములవారును ఉద్యోగులును చాలసార్లు నిశించినప్పుడు, దీర్ఘకాల్యములను చిరకాలమునవించినప్పుడు, దాని అమలునుగూర్చి విచారణ జరుపవలెనని మేము కోరితిమి. అట్టిచో దొరతనమువారు తిరస్కరించుట లాభకరమని నేను తలంపనది గొ॥ శాస్త్రిగారుచి.

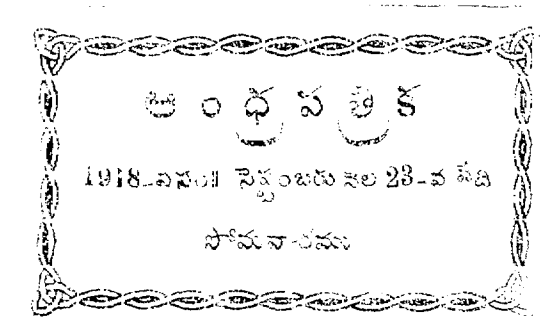
జర్మనులు భారతీయులను బాధించుట.

కూర్పు ఆక్రేకాలో యుద్ధశైలిగా పట్టుకొనబడి కొంతమంది భారతీయుల మోగులను ఆనుచరులను జర్మనులు బాధించిరిని తెలియవచ్చునందున ఆ విషయముగూర్చి పూర్తిగా వాకయిచేయుటకు ఇండియా దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి తెలుపకలసితిమి. ఉద్యోగులను వైనికులను ఇతరులను విచారింపుట కేర్పాటు చేయబడినది. అందులకు తగిన పని జేయుటకు రాష్ట్రీయదొరతనములకు ప్రతిటనములంపబడినవి. స్వదేశసంస్థానములందు రాజకీయోద్యోగులు సంస్థానాధికారులతో యుద్ధవనలెనని ఇండియా దొరతనమువారు నూచించిరి.

ప్రకటన

బందరులో యిదివరకు ఏజంటుగా నున్న గంధం నీరయ్యనాయకుగారు యిప్పుడు ఏజంటుగా లేరు. వారిస్థానే చెరుకువాడ నరసింహాచార్యులు ఏజంటుగా నియమింపబడిరి. గాన, యిక్కుమందు చందాదారులందరును తమ బాకీచెరుకులను ఆడ్వాన్సుచందాలను నరసింహాచార్యులకే చెల్లించవలయునని కోరుచున్నాము. నీరయ్యనాయకుగారికి చెల్లించినచో మేము గాఢ్యులము కాజాలము.

—వ్యవస్థాపకుడు.

కాంగ్రెసు తీర్మానములు:

భవిష్యత్కర్తవ్యము.

మాంటేగూ షెలను స్పష్టమైన సంస్కరణ విధానము గూర్చి, కాంగ్రెసు మహాసభ బొంబాయిలో తీర్మానించినట్లుండెను. కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములే దాదాపుగా మహాత్మాదీయ సంఘసభ వారిచే నవలంబింపబడెను. మాంటేగూ విధానము నందు సూచించబడిన ప్రజల స్వపరిపాలనావ్యవస్థ గూర్చి, కాంగ్రెసు మహాసభ దృఢమగు నసమ్మతి జూపి యుండెను. ప్రభుత్వకార్యదర్శి సభను దీసి వేయవలయు నని తీర్మానింపబడి యుండెను. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునందును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునందును, సంస్కరణము లొక్కసారే మొదలైనవలె నని నిరూపింపబడెను. ప్లేటెక్టోనియ నిర్మాణము నిరసించబడెను. సైన్యము, పాశాదళము, విదేశములలోని రాజకీయపరిపాలన, మొదలగు విషయములు దప్ప, ఆంతరింగిక పరిపాలనమునకు సంబంధించినవిషయము లన్నియు ప్రజాయత్తములు గావలయు నని, కాంగ్రెసు సభ వారు దృఢపరచిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములలో, లా, జస్టిసు, పోలీసు శాఖలు దప్ప మిగిలిన శాఖలన్నియు ప్రజాయత్తములు గావలయుననియు, మంత్రులకు కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో బాటు సమాన వేతనము సమాన స్థానము నొసగవలయుననియు, గ్రామీణమిటీనిర్మాణ మహావ్యక్తమనియు, తీర్మానింపబడెను. హిందూ దేశమునకు ఆర్థిక వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యములు ప్రసాదించబడవలె నని, నోక్లివ్ కాపింపబడెను. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమగు తీర్మానము, జన్మస్వాతంత్ర్యప్రదాన ప్రకటనను గూర్చి నున్న యుండెను. భారతీయుల వాక్ స్వాతంత్ర్యము, పత్రికా స్వాతంత్ర్యము, శాశ్వత స్వాతంత్ర్యము మొదలగు ప్రాథమిక స్వత్వములు సంపూర్ణముగా నుండవలయునని, మహాసభ వారు తగిన అభయ మొసగవలయునని, యోగిగ్రహమున తీర్మానింపబడెను. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మారువత్సరములలోను సంపూర్ణ జాత్యభివృద్ధి ప్రభుత్వము 15 వత్సరములలోను ప్రసాదించబడి తీరవలయునని, సమ్మత్యము గలదెను. స్వపరిపాలన ప్రదాన మాలసింపబడకుండ, ఈ తీర్మానము కాలపరిమితిని నిరూపించు

చున్నది. సంస్కరణ విధానమున దీ మార్పుల గావించిన గాని, అయ్యది జాత్యభివృద్ధి ప్రభుత్వమునకు ప్రథమాంతరము గాజాలదని, కాంగ్రెసు మహాసభ వారు స్పష్టపరచిరి. ఈ మాన్యు లనశ్యమని, ఆంగ్లేయ ప్రజలకును, ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకును నివేదించుటకు, కాంగ్రెసు సంఘము వారును, మహాత్మాదీయ సంఘము వారును తమ తమ ప్రతినిధుల నాంగ్లేయ దేశమున కంపుటకు నిశ్చయింపబడెను.

కాంగ్రెసు మహాసభ ముగిసి ఇరువదిమూడు దినములు గడచినవి. ఇంతవరకును, కాంగ్రెసు తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టుటకు సంవలసము గలుగలేదు. కాంగ్రెసు మహాసభ, భారతీయుల ప్రతినిధిసభ యనుటకు సందియము లేదు. మిత్రవాదులు గొందరు కాంగ్రెసు సభనుండి చీలివెను, వారి యభిప్రాయములకును, కాంగ్రెసు సభ వారి తీర్మానములకును భేద మంతగ నుండవలెను. ప్రాముఖ్యులగు మిత్రవాదులందరును కాంగ్రెసు మహాసభలో పాల్గొనిరి. కాంగ్రెసు తీర్మానములు గూడ మిత్రవాదుల తీర్మానములే యని, చెప్పవచ్చును. హిందూ మహాత్మాదీయభిప్రాయ మీ తీర్మానముల కంగీకారము సూచించుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసు మహాసభను పాక్షికసభ యనుట కేమాత్రమును వీలుండదు. కాంగ్రెసు మహాసభలో పాల్గొనిన ప్రత్యేకవ్యక్తుల యభిప్రాయములు తీర్మానము లన్నిటితో నేకీభవించక భావచ్ఛేదము. కొందరు, విరాళిరణమే యుత్కృష్టధర్మమని తలంపవచ్చును. మరి కొందరు, మార్పుల వివరముల గూర్చి భేదాభిప్రాయములగు నుండవచ్చును. ప్లేటెక్టోనియ నిర్మాణ మవసర మని కొందరు తలంపవచ్చును. మరి కొందరు, లా, జస్టిసు, పోలీసు శాఖలనుగూడ వెంటనే ప్రజాయత్తముల గావించవలయు నని అభిప్రాయపడవచ్చును. కాని, కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములకు దేశాభిమానులెల్లరు బద్ధులై స్వకీయాభిప్రాయములను వెనుకకు బెట్టి, ఆ తీర్మానము లెటులయినను సఫల మగు నటుల కృషిసల్పుట సమంజసము. వ్యక్తుల యభిప్రాయములకు, మహాసభ తీర్మానముల కున్న, బల ముండజాలదు. కాంగ్రెసు విధానము గూర్చి గత వత్సరమున, హిందూ దేశ మెట్టివృద్ధిదలచు, అభివృద్ధిమును జూపెనో, సంతకన్న ననేక మునుగు లీ తరుణమున గవభరుకవలసి యున్నది. కాంగ్రెసు మహాసభ వారు సూచించిన మార్పుల నైనను, సంస్కరణవిధానములో భాంధువరుకనిది సంస్కరణవిధాన మంగీకారము గాదని స్పష్టపరుపవలసియున్నది.

ఇంతవరకును, భారతీయుల దృక్పథము ఆంగ్లేయ దేశమునకు దెలిసినటుల గన్పట్టదు. భారతీయుల రాజకీయసాంఘిక పానుభూతి జూపుచున్న ఆంగ్లేయ ప్రజలు యు, ఆంగ్లేయ ప్రజలకై వత్సరము, భారతీయ శాసన వ్యాయమును బాగుగ గ్రహించినటుల గన్పట్టదు. మాంటేగూ విధానమే యుత్కృష్టవిధానమని, వారు దలంచుచున్నారు. అందరి నిర్బంధములు స్వపరిపాలనాక్షేత్రమున కవసర మని గూడ వారు తలంచుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది. సిడెకోహము పక్షమువారు కావించుచున్న కలపరము వెంటుల నయినను సంతృప్తిపరచుటకు, మాంటేగూ విధానమును సంకుచితపరుప బడు నని తలచుట కవకాశములు గలవు. కాంగ్రెసు మొజలను చెవి నిడువారు కన్పట్టుట లేదు. కాంగ్రెసు రాయబారులను, కాంగ్రెసు మహాసభ వారే నియమించక ఉపసంఘము వారికి విరుద్ధము భావనీయము.

కాలయాచనమున కింతకన్నను సులభమగు మార్గ మెదియును లేదు. ఇదివఱకే ఆంగ్లేయ దేశాభిప్రాయము భారతీయాభిప్రాయమునకు సుముఖత జూపుటలేదు. కాలము గడచిన కొలదిని, ప్రతి కూలశక్తులు విజృంభించి, ప్రజాభిప్రాయభావల్యమును చేకూర్చుట దుష్కరమగును. కాంగ్రెసు గానుబారమున సభ్యులెవరో, వారెవరు ప్రయాణముచేయుదో, యంతవరకును తెలియలేదు. రానుబారము వెడలుటకు, ప్రభుత్వము వారు పూర్వపు నిషేధాజ్ఞను తొలగించెదరో లేదో తెలియకున్నది. సామ్రాజ్య శాసన సభ లో, వశులుగారి తీర్మాన మంగీకృత మగునని యూహించినను, హైందవ ప్రభుత్వమువారి సిఫార్సు, యుద్ధ మంత్రవర్గము వారు చెవి నిడెదరో లేదో తెలియకున్నది. ఏవరిక జూచినను, ప్రతిబంధము లన్నియు చున్నవి. భారతీయుల యభిప్రాయప్రకటనమున కయినను, అన కాశములు లభింప గున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో దేశములో నాశాశంగము వ్యాపించి యుండుటగా నాశ్చర్య మెదియును లేదు. హైందవ ప్రభుత్వాధికారులు, మాంటేగూ విధానము కన్న ముందు జనుట అసాధ్యమని చెలిపి యుండిరి. ఆంగ్లేయ మందలి మిత్రులు గూడ నియభిప్రాయమునే చెబుచు చున్నారు.

ఇట్టి పరిస్థితులలో కాంగ్రెసు రాయబార మసలే వెనుకనో లేదో చెప్పజాలము. ఇది సాధ్యపడినను, సాధ్యపడకున్నను, ప్రజల నిరంతర సంచలనమున కవకాశము లేకపోలేదు. వారుకులు కాంగ్రెసు సంస్కరణములను ప్రజలకు దెలియునటుల, దేశభాష లన్నిటిలో సర్వరముగ ప్రచురింపవలయును. వాటి యావశ్యకతను సుబోధపరచుటకు, ఉపన్యాసకులు మరి యొక మారు బయల్పడవలయును. పల్లెపల్లెకును తిరిగి, కాంగ్రెసు సంస్కరణావశ్యకతను చెబువ వలయును. కాంగ్రెసు సూచించిన మార్పుల నంగీకరింప నిది, సంస్కరణ విధానము ప్రయోజనకారి గాదని, కంతలానులకును గావించవలయును. అన్ని విక్కులనుండియు, కాంగ్రెసు సంస్కరణములే, అవశ్యాపరణీయములను ధ్వంసం పీకటిల్లవలయును. దేశనిశ్చయము చెబుచుటకు, ప్రజల సంతకములు మరి యొక మారు హై కొనవలయును. ఈ విధమున ప్రజాభిప్రాయము, సువ్యక్తమయ్యేనని, ఆంగ్లేయ ప్రజల యభిప్రాయము తెలిపవలయును, కాంగ్రెసు రాయబారము వెడలినను వెడలకున్నను, కార్యసిద్ధి యగుటకు ఏ లగును. అసంఖ్యాకు లగు భారతీయుల దృఢనిశ్చయము నాంగ్లేయ ప్రజలకు ప్రసేవకులూనుకొనను. స్వయం నిర్ణయనూత్రమానకు, భారత దేశ మొక్కటి మాత్రము మనహాయిపు కాజాలదు. దూరమాలించిరి, భారతదేశాభివృద్ధియును భారతీయుల హస్తములందే నిలిచియున్న దని, నిశ్చయమగు చున్నది. ఇక్కార్యమును సాధించుటకు, కాంగ్రెసు సంఘములు, స్వరాశ్వ సంఘములు మొదలగు రాజకీయ ప్రతిష్ఠావలసలన్నియు నిరంతర కృషి సలుపవలయును. మూర్ఖమున కిది సయముగాదు. భారతీయ శాసనములు వెలువలయును కాలవ్యవధి నిశేషముగ లేదు. ఈ స్వల్పవ్యవధిని జాజువిడిచిచో, ఇట్టి యుత్కృష్టమహాశాసన మంతర్వర్తి తిరిగి లభింపవలెను. భారతవర్ష మీ సంస్కరణము నువయోగించి, ధన్యత గాంచునా?

త్రాగుడు దగ్గించుట; విచిత్రవాదము.

త్రాగుడు దగ్గించుటకు, ప్రభుత్వమువారికి తగు మున్ను, కొన్ని సూచనల గావించి యుండిరి. అందులో ముఖ్యమగునది, కల్లంగడులయొద్ద స్థానిక సంఘమువారు కాఫీక్లబ్బులను స్థాపించి, త్రాగుడు దుర్భాసమును తగ్గించుట. ఈ సూచన లెంత వరకు సఫలతగాంచెనో కనుగొనుటకు, దివిన్యా బోర్డు యత్నించి ఒక నివేదికను తయారుజేసిరి. దివిన్యా బోర్డువారి సూచనలనే, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు. త్రాగుడు దగ్గించుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలములయిన వని, దివిన్యా బోర్డువారు చెలిపిరి. వలసన, కల్లంగడుల యొద్ద స్థాపించబడిన కాఫీక్లబ్బులు త్రాగుడును తగ్గించుటకు మారుగ, కొత్త దుర్భాసము నొక దానిని నెఱకొల్పింవి. కల్లంగడులకు వెడలెడి వారు, సారాయితో బాటు, కాఫీటీలను త్రాగుట కారంభించిరి. వారికి న్యాయము మరింత యధిక మయ్యెను. సామాన్యుని జీవితము మరింత దుర్భర మయ్యెను. ఈ ప్రయత్నములు అంగ దేశమునందు జయము గాంచినను, హిందూ దేశమునందు జయము గాంచలేదనియు, ఒక దేశములోని ఏర్పాటు లింకొక దేశమునకు సరిపోవనియు, ప్రజాసామాన్యమున కాత్మగౌరవము పెంపొందవలయు ననిన విద్యావ్యాపకమే సాధనము గాని వేరొక సాధనము లేదనియు ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. కాని, భారతీయ ప్రముఖులు త్రాగుడునాపుట కనేక మార్గాములను పలుమారు సూచించియున్నారు. కల్లంగడులను ఊరిమధ్య నుండి తీసివెచ్చుట ముఖ్యసాధనము. కాని యీ సూచనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదు. కల్లంగడులు చేరువగా నుండుటలో ఆకర్షణ మధిక మగుచున్నది. తమ రాబడినయినను, కొంతవరకు కోల్పోయి, ప్రభుత్వమువారు లైసెన్సుల విచ్చుట మానివేయవలయును. ప్రభుత్వము తమ పద్ధతిని మాననంత వరకు, తాత్కాలిక పరిహారములచే నేమాత్రము లాభ ముండదు. ప్రభుత్వమువారు తమ రాబడి నుండి దృష్టిని మరల్చునంతవరకు, పరిస్థితులలో విశేషమగు మార్పు గలుగజాలదు.

ఒక దేశమందలి ప్రతిష్ఠాపనము లింకొక దేశమునకు సరిపోవని ప్రభుత్వమువారు చేసిన సూచన, మెయిలుపత్రిక కాన్గ్రెసును గలిగించెను. ఈ సూత్రము నాధారపరచికొని, కాన్గ్రెస్సుదేశములకు సరిపోయిన సంస్కరణములను హిందూ దేశమున బ్రవేశ పెట్టవలయు నని, తెలిసి తెలియని వారు ప్రభుత్వమువారిని గోరుట యసభ్య మను నీతి ని పత్రక బోధించుచున్నది. ఈ మాటల ప్రాయస పుడు, స్వబరిచాలనా ప్రదానమే, మెయిలుపత్రిక మానసమునందు తొండన మాడుచుండ ననుటకు సందియము లేదు. సందర్భ మున్నను లేకున్నను, ఏదియో సంకుశేసికొని, ప్రజాశయనిరోధమునే మెయిలు పత్రిక పనిగా పెట్టుకొనుచుండుట, కొత్త విషయము గాదు.

కాటిల్లుని అర్థశాస్త్రము

కాటిల్లుని అర్థశాస్త్రమునందు ప్రస్తుత రాజకీయనిర్మాణమునకు తుల్యమగు ఏర్పాటు లుండెనని, ప్రాచీనచారిత్రక పరిశోధకులు చెలుపుచుండిరి. ఆశాస్త్రమును చదువువారికి, కాటిల్లుడి కాలపు వాడాయని సందియము గలుగుచుండును. ఒక్క రాజకీయ విషయములు మాత్రమే గాక, ప్రకృతి శాస్త్రరహస్యములు గూడ ఆకాలమున బాగుగ చెలిసినట్లు దృష్టాంతములు గలవని, పి. యం. బోసుగారు ఇండియను రివ్యూపత్రికలో

వ్రాయుచున్నారు. మందుగనిని ఎటుల నడుపవలయునో, నౌకల నెటుల నిర్మింపవలయునో, బలిష్ఠములగు దుర్గముల నెటుల నిర్మింపవలయునో వేర్వేలు ఆయుధముల నెట్లు తయారుజేయవలయునో, కొటిల్లుడు స్పష్టముగ వ్రాసియుండెనట. కొటిల్లుని కాలపరిమాణము బోపరహితమై యుండెను, బోసుగారు చెలుపుచున్నారు. ఇంకొక వింత గూడ, నాకాలమున చెలియను. విష వాయుప్రయోగ మీ యుద్ధమున మొదటి సారి యవలంబింపబడినటుల, ప్రచుర మయ్యెను. కాని విష వాయుప్రయోగమును గూర్చి, కొటిల్లుని అర్థశాస్త్రమునందు గలదట. విష వాయువులలో వేర్వేలు రకములు గలవట. శత్రుసంహారమున కుపయోగపడున దొకటి. ఈ గాలి వ్యాపించు సంతవరకు మృగముల జీవితమును నాశనము జేయున దొకటి. కాని యీ సాధనమును హిందూ దేశమున తరుచుగ నుపయోగించెడివారు గారని బోసుగారు చెలుపుచున్నారు. కొన్ని విషవాయువులు, మరణమును గలిగించక, అంగ వైకల్యమును, ఉన్మాదమును మాత్రమే గలిగించెడి వట. చరిత్రను పరికించిన కొలది యు, ప్రాతఃచరిత్రయే, మరల మరల సంభవమగుచుండు నని, ద్యోతక మగుచున్నది.

“మోక్షసాధన పురుష ప్రయత్న స్వ కియతీ శక్తిః”

వైశిష్టిక క్రింద నిన్న సాయంకాలము తిరువల్లి క్లబ్బిలో హిందూ హోస్టాలు హాలులో, బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రి సోమయాజులగారిచ్చిన యువన్యాసము, వారి బోధనాశక్తిని, వక్తృత్వ సామర్థ్యమును, సాండిత్య ప్రకర్షను తేల్చుచు చున్నది. మోక్షసాధనమునకు, పురుష ప్రయత్న మునకు శక్తి గలదా యను సంతమును వారు సంస్కృతమునను, ఆంధ్ర భాషయందును సహేతుకముగ చర్చించిరి. ప్రారబ్ధకర్మ, వాసన (Habit), ఈర్ష్య, అను మూడుశక్తులచే మనుష్యుని జీవితము నిర్ణయింపబడునను విశ్వాసము, భరతవర్షమున వ్యాపించియున్నది. ఇందుకు తగిన ప్రమాణము శాస్త్రములందును గలదు. కాని ఈ శక్తులను జయించి, సత్కర్మల నాచరించి మోక్షమును సంపాదించుటకు, మనుష్యునకు స్వశక్తి కలదని, సోమయాజులగారు శాస్త్రవచనముల జూపిరి. భగవద్గీతయందలి శ్రీకృష్ణుని వచనముల నుదహరించి, భగవంతుడు ఎట్టి కార్యములు పుణ్య మొనగునో, ఎట్టి కార్యములు సాధమున కీడ్చునో, మోక్షప్రాప్తి కెట్టి కర్మల నాచరింపవలయునో, శాస్త్రములమూలమునను, మనుష్యానుభవము మూలమునను, మనుజుల కెరుకపరుచుచున్నాడనియు ఈ కర్మల నాచరించుటకు గాని ఆచరింపక బోవుటకుగాని, మనుష్యునికి స్వేచ్ఛ యొనగబడె ననియు, అందుచే మానవునికర్మ ననుసరించియే ఫలితములు చేకూరు ననియు, పురుష ప్రయత్నములచే, ప్రతికూలశక్తులను జయించి మోక్షమును సాధింపవచ్చు ననియు, మనన్యాసకులు నిరూపించిరి. కఠిన మగు ఆధ్యాత్మిక సత్యములు గూడ, వీరి యువన్యాసముచే సులభ గ్రాన్థ్యము లగుచున్నవని, విదితమగుచున్నది.

రంగూను బియ్యము

రంగూనునుండి కలకత్తాకు బియ్య ముండు గూడదని ప్రకటించబడిన నాటినుండియు రంగూను నందు బియ్యపు ధర చాల తగ్గెనని, అస్సామీ యేటెడు వెన్నువారు చెలుపుచున్నారు. బొంబాయి, మద్రాసు, కొలంబోపట్టణములలో

బియ్యపు కఠిన్యతనుచే, రంగూను బియ్య మీపట్టణముల కంపబడునని ప్రకటించబడెను. రంగూను బియ్యము మద్రాసు చేరుటకు, తగిన సౌకర్యములు గలిగించుచో, చెన్నపురియందలి అలజడి కొంతవరకైనను తగ్గుట నిశ్చయము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

మాంటెగూ నివేదికను విమర్శించుచు, నీలంరాజు చలపతిరావుగారి రాక పుస్తకమును ప్రచురించిరి. నివేదిక సంధ్య కల దూరదృష్టిని, సదయమౌదయమును బ్రశంసించుచు, కొన్ని మార్పుల సూచించిరి. స్వాతంత్ర్య ప్రజాయత్త శాఖా విభజనమును దీసివేయ గోరిరి. శాసననిర్మాణ సభకు కార్యనిర్వాహకసభ బోధి జేయుండు నటుల గోరిరి. గ్రాండు కమిటీ, స్టేటు కౌన్సిలు నిర్మాణ మనావశ్యకమని చెలిపిరి. వీరి విమర్శనము కాంగ్రెసు సంస్కరణముల కనుసణ్యముగనున్నది.

స్థానిక పార్టీలు

(1)

రామాయణోపన్యాసములు:—చెన్నపురికి ప్రవేశకాలము పండితులు, ఎస్. గోపాలాచారియగారు పూజపల్లిలోద్భవంబడి (సం 65) గునీలావిలాస్ తీర్థవంతు ప్రతిపాదివారము మధ్యాహ్నము కంబరామాయణోపన్యాసములు ద్రవిడభాషలో జెప్పెను.

కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభ:—ఈ నెల 28-వ తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు రిపబ్లికన్ క్లబ్బులో కార్పొరేషను ప్రత్యేకసభ జరుగును. 1917-18 సం. నకు కార్పొరేషను అధ్యక్షులరిపోర్టు, ఆరోగ్యవ్యాసల రిపోర్టులగూర్చి యాలోచింపబడును.

ఆకస్మిక మరణము:—బోడి నామకరణ (బ్రాండ్) ము నేటి సాతకాలమున పరకువాకం బ్రాం చదువుచుండ, వై నుండి తీగయొకటి క్రిందపడెననియు, దాని: సరిజేయుటకు ప్రయత్నింపగ విద్యుచ్ఛక్తి కుక్క బెబ్బుచే మరణించె ననియు తెలియచున్నది. ఈతిను యిటీవలనజరిగిన బ్రాంపరివారల సమ్మెలో జీవితదనికూడ తెలియచున్నది.

జనోపకార మహాసభ:—చెన్నపురి మహాజనోపకారసంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద కొద్ది కాలములో చెన్నపురిలో జనోపకారమహాసభ జరుగును. రాజధానిలో వివిధ భాగములందు కరువుచే బాధపడుచున్న వారి బాధలకు తొలగించుట కేర్పాటులు చేయునమిత్యను వివిధ భాగములనుండి ప్రతినిధులు వైచుహాసభకు ఆహ్వానింపబడును.

బ్రహ్మసమాజపు ఉచితపఠశాలయము:—ఈ పఠశాలయములో (27 నెం. బ్రాడ్వే) రేపుసాయంకాలము 5 గంటలకు జే. పి. నారాయణగారు “వాత్సీయతి, అందలి సత్యాసత్యములు” అను విషయమును గురించి ఉపన్యసించెదరు. ప్రాధేసరు ఎం. వి. ఎస్. నుబ్బాలావుగారిగ్రాస నాధిపత్యమును వహించెదరు—ఉపన్యాసానంతరము విషయము గూర్చి చర్చజరుగును.

ఒక విందు:—స్వామికాజు కోర్టు జడ్జి పాల్ అప్పాస్వామిగారి ప్రాతివిద్యాత్ము ప్రస్తుతపు విద్యాత్ము కలసి ఆప్పాస్వామిగారు హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పదవిబడసినందుకు తమకు కలిగిన సంతోషమును తెల్పడపరచుటకు గత శనివారము సాయంకాలము లాకళాళలో సమావేశమై ఒక విందు గావించిరి. కళాళ ప్రథమా సాధ్యాయులు ఆర్థుర డేవిసు, స్వామికాజుకోర్టు ప్రధానజడ్జి సి. సి. ఓడ్డెరువు మున్నగు ప్రముఖులు చాలామంది న్యాయవాదులును విందునకువచ్చిరి ఆర్థుర డేవిసుగారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పాశ్చాత్య హైందవ విధానముల ననుసరించి గానసభ జరిపబడెను. నారాయణస్వామి అయ్యగారు ఆతిథులకు కుభవగు గాకయని ఉపన్యసించిరి. ఆప్పాస్వామిగారు వికీర్తిని ప్రత్యుత్తర మొనగి తమ విద్యాత్ము తమకు గావించిన గౌరవమునకు వారికి కండ్లము లాచరించిరి. అధ్యక్షకోపన్యాసముతో విందు ముగిసెను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంగ్రహము

(విజయవాడ)

అంగం

రెవెన్యూ పరిశ్రమ

అండెస్, సెప్టెంబరు 17:—ప్రస్తుతమీ పరిశ్రమకు కలిగిన యిబ్బందిని తొలగించుటకు ఎగుమతిపన్నును యుద్ధపు పన్నును గూడ తాత్కాలికముగా తొలగించిరి. రెవెన్యూ కమిషనరుగారు బడులనుగూడ నిశ్చయపరిచిరి. సగటున తయారుచేయుటకు నిశ్చయించుటకు కమిషనరుగారు తయారుచేయుటకు గత వారమున హెచ్చుదర 1.1. ఈవారమున 1.3. ఈ రీతిగా ధర పెరిగినది.

బ్రిటిషు కార్మికుల అభిప్రాయములు.

అండెస్, సెప్టెంబరు 20:—మిత్రమండలివారు సామ్రాజ్యాధిపత్యములకొరకు జూరునుండిరి బ్రిటిషు కార్మికుల ప్రతినిధి వక్తావేది పరిశీలనకు ఆహ్వానితమైనవారు వారిని ఖండించిరి. ఈ ప్రతినిధి బ్రిటిషు జాతీయవారికి భూమినిగూడ తేదనియూ బహుళ సంఖ్యాకుల యుద్ధమున విజయము చేకూరువరకు పోరాటమున నిశ్చయముగా నియు నిట్టి వెల్లువలు నుడివిరి. బ్రిటిషు కార్మికుల అభిప్రాయముల ననుసరించి వైసెమెన్టర్ వక్త యువస్వామి మండలేదనియు ఆయన సమంజసముగ తేదనియు పార్లమెంటు సభ్యుడు జె. హెచ్. థామసుగారు చెప్పిరి. ఆమెదము జర్మనులు తమంతట తామేగాని లేక వారు బలాత్కారముగ ప్రాకాసు, బెల్జియములనుండి వరిని పోయినగాని సంధిపాసగు టిసంధివము. అంతవరకు యుద్ధము అంత్యముగను కేరలు స్వస్థానస్థ. ప్రాదేశమున జర్మనులు స్వేచ్ఛగనడరాదు. దానినివిడిచి పోవుటలు చేయవలయును. బెల్జియ-బ్రిటిషు సంధిని వారు అంగీకరించజాలరు. సాంగ్రామికాధిపత్యముల సెలవేయవరకు బ్రిటిషు కార్మికులు పోరాడుచు నుండును.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—వివాదమునకు కన్యకలు నామె మృతిమొందినది. ఈమె కవయిత్ర.

మరతులు-కార్మిక సమావేశము.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—కార్మిక సమావేశమువారు సాంగ్రామికాధిపత్య సంఘమువారి నివేదికమును అవలంబించిరి. శత్రువులు అక్రమించుకొన్న రాష్ట్రములనుండి విడిచిపొవువరకు సంగ్రామమున పోరుటకే కార్మికులు అందరను బద్ధకంకలులైరి. వీరు ప్రెసిడెంటు వీల్సనుగారి 14 మరతులను ఆమోదించుచున్నారు. సంధిసమావేశమున కార్మికుల అధికార ప్రాతినిధ్య మండలమునని కోరుచున్నారు. కాన సంధి సమావేశము జరిగినచోటనే, ఆ సమయముననే కార్మికులసభను జరుప నిశ్చయించుకొనిరి. మాస్కోపు రాయబారులను యుద్ధము ఈ నివేదికకు అభివేదించుచున్నది. భావికాలమున జరుగబోవు అంతర్జాతీయమండలి సమావేశమున శత్రుప్రతినిధులు పాజరైనచో తాము సభ్యులగు ఎట్టి జోక్యమును కలుగజేసి కొనమని ఆమెరికను ప్రతినిధి బోమెనగారు తెలియజేసిరి.

నూలుమరతులనివాండ్రు

అండెస్, సెప్టెంబరు 22:—మాండ్లపర్వత 17-వ తేదీని జరిగిన సదలో వెంటనే పని ప్రారంభించ బడవలెనని తీర్మానింపబడినది. 20-వ తేదీ వరకు పని సరైనవిపబడినది. విషయమిలాపల మండలములవాకి తెలుపబడును.

బ్రిటిషు రెవెన్యూ ప్రతినిధులు.

అండెస్, సెప్టెంబరు 22:—బ్రిటిషు ప్రతినిధులను రెవెన్యూ వారును రెవెన్యూ ప్రతినిధులను బ్రిటిషు వారును వారివారి స్వతంత్రములకు పంపుట కేర్పాటులు జరిగినవి.

శత్రునౌకలను ముంచుట.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—16-17 తేదీలకు నౌకాదళమున మిత్రమండలి సేనయును ద్వీపాదీపాంతమున తలపడి 2 శత్రునౌకలను ముంచి 3 ఫిరంగులను పట్టుకొని శత్రువులకు చాలనష్టమును కలిగించెనని ఉత్తరరెవెన్యూండి బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

ప్రాస్తు

మెట్టుముట్టడి.

అమెస్టర్డం, సెప్టెంబరు 20:—శత్రువులు చాలకోజులనుండి మెట్టుమీద బాంబులను వదలుచున్నారు. ఇది ఎల్ల కాలమును జరుగ వలకాముగలదు. వారు ఫిరంగులనుచూచునుండి కాల్చెదరు. దీనినిబట్టి మేము సెంటుసెంచెను వదలిన పిమ్మట శత్రువులు మరలి రావునకు వచ్చిరిని తలపడుదము. ఇప్పుడు మెట్టుపై పశ్చిమమునను నైరుతి జరుగుచున్న సమరము ముగిసిన విడియును ముగియగలదు. గాన కోట ప్రాంతమున స్థితి మార్పులేదు. ప్రజలకు ప్రార్థనములిగించుట కీవార్త ప్రకటంపబడినది. గాబోకోరు సమావేశమున పిన్న రూపప్రకారము ననుకరించి తలపడవలె చెను. 2 క్రొత్త సేనలు పంపబడెను. బ్రిటిషువారు లావాటాల్ను సెంటుక్వింటనుల వంక పురోగమము సలుపబడుట కీ ఆవస్థుండనును జరుపబడినది.

బెల్జియము-జర్మనుసంధిసూచనలు.

అండెస్, సెప్టెంబరు 20:—బెల్జియను విదేశాంగమంత్రికిండి తంతిప్రార్థనము రూటర్డంపై డిసమాచారమును తెలిసికొనెను. బెల్జియముపట్ల తమకుగల ఉద్దేశ్యములను జర్మనులు మధ్యనర్దులవ్వారా బెల్జియను ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. బెల్జియండి ఉత్తరప్రభుత్వములు బెల్జియను విదేశాంగమంత్రికి జరుగుచు నేయున్నవి. ఈ యుద్దేశ్యములను మిత్రమండలివారి కీయన తెలియజేసెను. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునుండి బెల్జియనులకు నేరుగ ఎట్టిసంతక మంపబడలేదు మనకు తెలిసినంతవరకు జర్మను సామ్రాజ్యపాలనానిధానము ననుసరించి భాషాసమగ్యము పరిష్కరించవలయు ననియు సామ్రాజ్యాధికారమును పరిష్కరించవలయు ననియు జర్మనులు కోరుచున్నారు బెల్జియను ప్రజల సమ్మతినిగాని భాషాస్వాభివృద్ధి జనముజేసియు బెల్జియనుల అధికారమును జర్మనులు కబళించ ప్రయత్నించుచున్నారు. బెల్జియను ప్రజలు జర్మను శత్రుప్రయత్నములతోడ్పడినందున వారుద్రోహులైరి. కాన వారిని తమించుటకుగాని, శిక్షించుటకుగాని యధికారము జర్మనులకే యుండవలయును. యుద్ధమునకు పూర్వమున్న వర్తకసంబంధ మే యుద్ధానంతరమునగూడ జర్మనులకు బెల్జియనులకుండవలయును. ఇట్లానప్పుటకే బెల్జియను పరిశ్రమలన్నియు జర్మనుల పాలగును. బెల్జియను పరిశ్రమలు అంతరించును. మరుసపద్ధతిని జర్మనులు విడిచివెట్టలేదు. అధినివేళముల సమస్యాపరిష్కారమునందు బెల్జియనులు జర్మనులు చెప్పినట్లు నడుచుకొనవలయును. బెల్జియమును అన్యాయముగ ధ్వంసము జేసినందుల కీయనసేయున్న నష్టపరిహారముమాటనే జర్మనులు ఎత్తలేదు. బెల్జియమును కొల్లగొని తమ బొక్కసములను నింపుకొనుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. వైసె ప్రకటించబడినవిషయము రెండు అంశములను జూడ అసత్యమని జూడ నగును. బెల్జియను ప్రభుత్వమువారి కంపెనీ ప్రకటనములో గూడ జర్మనులు బెల్జియమును భాళి జేసెదమనిగాని, యుద్ధపురకుగల శత్రుత్వము సంహరించబడుననిగాని చెప్పియుండలేదు. కాబట్టి వైసెవిషయము లన్నిటిని జూచిన జర్మనుల ప్రకటనమంతయు నివ్వరొజనమని తేలుచున్నది. బెల్జియను స్వాతంత్ర్యమునకు దీనికలన మార్గము కానించుటలేదు. కాబట్టి వీటినిగూర్చి చర్చించ వీలుపడదు. తాము చేయదలచుకొనిన నిశ్చితకర్తవ్యమును 24-వ డిసెంబరున పోవునకు బెల్జియనులు తెలియజేసిరి. దానినే అవలంబించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

అండెస్, సెప్టెంబరు 20:—(ఉదయము 1-25 గంట) గతరాత్రి పరానుప్రతిక లిట్టు తెలుపుచున్నది. సెంటుక్వింటి నైప్రదేశమున పడమరకు మార్చెన్యుములు ముట్టడిని సల్పుచు నేయున్నవి. శత్రువు లెంతమొండిగ నిరోధించుచున్నను వారు ముందుకేగి కొన్నిస్థానముల నాక్రమించుకొనిరి. కాంతెస్కోర్టును దాటిపోతిమి. దానిని వశపరుచుకొంటిమి. కాన్స్టెన్సుగూడ మా స్వాధీనమైనది. దక్షిణమున డిసేసెహద్దుల తేరినారము. జోయికి పడమరకున్న పీఠభూమిదగ్గర శత్రువులు వ్యర్థముగ ప్రతియుద్ధము సల్పిరి. శత్రువుల కపారనష్టములను కల్గించి చాలవరకు ముందుకేగి వందమందిని బంధింపగ గొంటిమి.

వైమానిక కార్యము.

అండెస్, సెప్టెంబరు 20:—(సాయం 11-15 గంటలు) నిన్నటిరోజున మల్లు, గాలి విమానములకు ప్రతికూలముగ నుండెను. అత్యుష్ణములపై 5¹/₂ టన్నుల బాంబులను బరపినారము. రెండు శత్రువిమానములను నేలగుల్చినారము. రెండింటిని క్రిందికి బ్రాద్రోలివారము. బ్రిటిషు విమానమొకటియు నష్టపడలేదు. రాత్రి విమానములు సంచరించుటకు వీలులేకుండెను.

శత్రువుల ప్రబలముట్టడి ప్రతిహతమగుట.

అండెస్, సెప్టెంబరు 20:—(సాయం 11-15 గంటలు) బ్రిటిషు ప్రతికూల ఇట్టు తెలుపుచున్నది. సేటియూరు గుమన స్కాట్టుగూడ వారు సెంటుక్వింటుల పూర్వక పట్టుకొనిరి. ఈ గ్రామముందు శత్రువులు కొంతమంది వీరిని నిరోధించినను వారి నందరిని పరాజితులుగ జేసిరి. భయంకరముగ ఫిరంగులతో ముట్టడించినపిదప శత్రువులు సేటియూరుయమున హుచిదగ్గర శత్రువులు ఆతివండకరముగ మార్చెన్సుని. కాని వారిని సంపూర్ణముగ నోడించితిమి. చాలమంది బంధింపగ జేయబడిరి. లాబాసికి వాయువ్యముగ ఆంగ్లేయనైస్యుములు కొంత విజయమును గాంచినవి. రూడి-మారెయిను, లాటూరెల్ గ్రామములవరకు మాపంక్తినుండి 2¹/₂ మైళ్ళవరకు ముందుకేగినవి.

పరాను విజయములు

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—(సాయం 4-15 గంటలు) పరాను ప్రతికూల ఇట్టు తెలుపుచున్నది:—రాత్రి సెంటుక్వింటులలో మాసేనలు పోరునల్పి బీజేమ పట్టుకొన్నవి. దానికుత్తరముగ ముందుకేగినవి. కాన్స్టెన్సుపై శత్రువులు ప్రతియుద్ధ మొనర్పిరి. కాని దానిని ప్రతిహత మొనర్చినారము. ఎయిసుకుత్తరభాగముందున్న ఫీతభూమిదగ్గర ఉభయపక్షముల వారు ముక్కములతో భయంకరముగ పోరితిమి. ఆరాకోర్టు ఆసరు విల్లరుదగ్గరనున్న స్థానములను వశపరుచుకొనుటకు లోరెనులో జర్మను రెండుతడము ప్రయత్నించిరి. కాని వ్యర్థమైరి.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—(ఉదయము 12-35 గంటలు) గతరాత్రి పరానుప్రతికూల ఇట్టు ప్రకటించినది:—ఎస్సిగ్ని-లీ-గ్రాండుకు తూర్పుగను, మాయిసి పొలము పీఠభూమిదగ్గరను కొంత ముందు కేగినారము. కొంతమందిని బంధింపగ గొంటిమి. సెంటుక్వింటులకు ప్రదేశముందు తీవ్రముగ ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది.

బ్రిటిషువిజయము.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—(సాయం 2-30 గంటలు) బ్రిటిషు ప్రతికూల ఇట్టు తెలుపుచున్నది: 17వ తేదీని శత్రువులు మాయిసిర్నును ముట్టడించిరి. ఈ గ్రామమునకు కత్తరముగ మార్చెన్సుకు కొంతమంది పట్టుకొనిరి మేము సమ్మివారము. జర్మను లీస్థానము నాక్రమించుకొన్న కాలముందు వీరు ఆతిసాహసముతో తమ స్థానములను నిలబెట్టుకొనిరి. శత్రువుల కపారనష్టములకు కలుగజేసిరి. 19-వ తేదీని మాయివర్సు మావకమై నపుడు కించిస్తు నష్టము లేకుండ గ మార్చెన్సు ములన్నియు మాలో జేరి కలిసి కొన్నవి. నిన్ను మధ్యాహ్నము మరల మాయిసిర్ను కత్తరముగ శత్రువులు యుద్ధ మొనర్పిరి. కాని విఫలమైరి. గాబీ అడవిదగ్గర నున్న మా ప్రదేశములను శత్రువులు సాయంకాలము భయంకరముగ ముట్టడించి కొంచెము అడవికుత్తరముగలో ప్రవేశించ గల్గిరి. మావేగుస్థానములనుండి కొంచెము మేము వెనకకు పోవలసి వచ్చినది. రాత్రంతయు శత్రువులు మంటలు మియుపరికరములతో యుద్ధమును విధివిరామములేక చేయుచు నేయుండిరి. మేముగూడ తీవ్రముగ పోలి పోయితిమి ములన్నిటి వ్యర్థము చేసినారము. బెల్జియనుకు ఉత్తరము మా పంక్తి కొంచెము అభివృద్ధి గాంచినది. సేటియూరుయము మరల ఎఫీకితూర్పుగనున్న ప్రదేశమున యుద్ధము మరల ప్రారంభమయెను. మెస్సుయిస్సుకు పడమరకు గతరాత్రి మా స్థానములను కొంచెము బలపరుచుకొన్నారము. జర్మనుల ముఖ్యస్థాన మొక దానిని బట్టుకొంటిమి. వైసెమెను ఆగ్నేయముగ ముందు కేగినారము.

బ్రిటిషు వైమానిక యుద్ధము.

అండెస్, సెప్టెంబరు 21:—17 టన్నుల బాంబులను బరపినార మని గతరాత్రి వైమానికమంత్రివర్తమువారు తెలియజేసిరి. మ్యాకోహీమదగ్గరనున్న లంజా కర్మాగారములను, రేవు స్థలములను, కార్లురూకు పడమరకున్న కర్మాగారములను, బరాచిదగ్గరనున్న, కొలిమిని, బోలే, వైస్టాటి, మోరుహంజ

విమానశాలను బంధువులకు ముట్టించినారు. కారణముగా అన్ని జ్యోతిషులు బహుశా విమానశాలలో కార్యాలయమును ఏర్పాటుచేసి అంటుకొన్నది. (వెనాటి, మారువాంటి విమానశాలపై నూటికే బాంబులను వైచి నష్టపరచితిమి శత్రువిమానమును సెకనాని కూల్చితిమి. ఒక బ్రిటిషు విమానము తిరిగిరాలేదు.

హిందెంబర్లపంత్రి చీల్చబడుట.

గత 8 కోట్లనుండి జర్మనులకు ప్రమాదకరమగు పరాజయపరంతరము గట్టుచున్న వని హేతుగాని దెబ్బచున్నాను. సెంటు క్వింటెక్కు కడమరగను, వాచువ్యయగ నున్న హిందెంబర్ల పంత్రి చీల్చబడుట రక్షకస్థానములు చీల్చబడినవి. క్రొత్త బాంబులను హిందెంబర్ల పంత్రిని సెంటు క్వింటెక్కు పడచుటి భాగమును కట్టు అన్ని వైపులను ఆవరించియున్నది. సెంటు క్వింటెక్కు దగ్గర బర్మనులంతయు బలవర్తియగు మగు రక్షకస్థానము లచే నిండియున్నది. తూర్పుగను, దక్షిణముగను, కాలవ నెట్లు పారుచున్నది. సోమియా, సన్నులి నందుగొందులును, పాడైన రస్తాలును అవాంతరముగ నున్నవి. బ్రిటిషువా క్రొత్తమింతుకొన్న స్థానము అట నీ ను మన్నిత మగు కొండలమీదులను కలవల కట్టుట ఇది కట్టబడి సెంటు క్వింటెక్కు రస్తాను లోగొనుచున్నది. ఇదట ఇటువంటి ఏమాత్రపుభూమి నష్టమేము హిందెంబర్ల పంత్రిలో గొప్ప వైతి కలుగును. ఈమధ్య మాంగిక సేనాని శత్రువుల ముఖ్యస్థానమును సెంటు గోరెయను సానమును పకపకముకొనటకు ప్రశయముగ కృషి సల్పుచున్నాడు. హిందెంబర్లపంత్రిని కడలంబుటకు అమెరికనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. బాబోపునెలలో గొప్ప మార్పులు కలుగగలవని అశేలను కొల్చుచున్నారు.

బ్రిటిషువారి ముఖ్యపురోవృద్ధి.

లండను, సెప్టెంబరు 21:—(సామంత్రం 10-35 గంటలు) బ్రిటిషువారి ముఖ్య పురోవృద్ధి ఎక్కి తూర్పుగ నేటి యుద్ధమును కొండెంబర్లపంత్రి జరిగినది. తీవ్రముగ పోరి ఆంగ్లేయు సేనలు చురుకుకొని బాటి జయశరముగ ముందు కేగినవి. ప్రతివోటును శత్రువు బలకరముగ తలపడిరి. కాని వారిని పారద్రోలి రజనగర్భమునందంటటను విజృంభించితిమి. వీరితో బాటు ఆస్ట్రేలియనులు గూడ హార్టీకోర్టు ప్రశంసలందు జయశరముగ పోరిరి. కొండెంబర్లపంత్రిను బోయిరి. చాల మందిని శత్రువులను బండిలగ గొరిరి.

విమానములపోరు.

నిన్నటిదినము కన్నము కురియుచున్న ఆకాశమంతయు మేఘావృతమైనను మా వైమానికులు మంచిపని సేసినట్టిది. 16 శత్రువిమానములను నాశనము చేసితిమి. 3 డిండిరి పనికొరకుం దగజేసి క్రిందికి పారద్రోలితిమి. మావిమానములు 11 కానించుటలేదు. రాత్రి రెండవంతులములగల్గి బాంబులను బరపు జర్మనువిమానమును నేలనుకొల్పితిమి. గత మూడుగోజులలోను మా విమానవిధ్వంసకరములైనవి. రెండు శత్రువిమానములను నేలనుకొల్పితిమి. శుకవారమునాడు మొత్తము 16½ టన్నుల బాంబులను విసిరినాము.

మిత్రమండలి విజయమును అంగీకరించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 21:—జర్మనువాయువాద లెట్లు తెలుపుచున్నవి. సోమికిదక్షిణముగ మావేగు సేనలు జేనుక కేగినవి. ఎస్సెన్స్-లీ-గ్రాండును ఖాళిచేసి వారము. జోయికి పడమరనున్న ఇన్సుతిపువరములందు శత్రువులు ఆకుగిడిరి.

సమాచార వార్తలు.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—బాహును వదలి ఆఫ్రికా సేన నిరుపద్రవముగ నిడలిపోయెను.

అమెరికా

వైసి డెంటు నిర్మాణగారి ప్రకటనము.

శత్రుల మాటలను నమ్మకము.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—వాషింగ్టనులో వాన్ న్యూజిక్ పత్రికా విలేజుకు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—మిత్రమండలి రాజ్యాంగ వేర్లలోను, అమెరికా రాజకీయోద్వేగులలోను సంధి గూర్చి యిట్లు వైసి డెంటు విల్లునాడు తెలిపిరి:—“సంధి వ్యాపకపు ప్రయత్నములకు దగ్గించుం యావశ్యకము. సంపూర్ణ విజయమే మాకు పరమావధి. మధ్య వర్తిత్వము నీలబడదు. సేనాని క్రికీడింగ పరునాడుకు మరణమును ఆస్త్రియనులు అంగీకరించినను శత్రువుల మాటలను నమ్మరాదు. వామాల్లకమగు వాగ్దానములకంటె ఎక్కువ ప్రమా

దము గల అభయమును శత్రువులు మన కీయవలయును. ఒక మారు వారభయ మిచ్చినపిదప మరల దానిని నల్లఘించుటకు వీలులేకుండ జేయవలయును.

మిత్రమండలి సంయుక్త ప్రత్యుత్తర మియ్యబడదు.

లండను, సెప్టెంబరు 21:—ఆస్త్రియను సంధిలేఖకు మిత్రమండలివారందరునుకలసి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదరనితోచదని రూటరు తెలుపుచున్నాడు.

హాలండు

హాలండు వ్యాపారము.

హేగు, సెప్టెంబరు 21:—అన్ని ఆహారపదార్థముల ఎగుమతులను నిషేధించినది. హాలండువారి ఆహారసామగ్రిలకు సంబంధించిన వన్నియు నిషేధించినది. ఆస్త్రియా వారు హాలండువారికి 5 వేల టన్నుల మెట్రోలియమును కాల పంచనారనా పంపుటకు హాలండువారు వారికిగిల్లరుల నిచ్చుటకు రానుబాగులు జరుగుచున్న వని విజున్నానండి హాలండు ప్రతికూలంబివాదము వచ్చినది.

సాగ్ల మెంటుచక్ర

ఈనెల 17 వ తేదీన హాలండు వాణిజ్య ప్రధాన సభను ప్రారంభించిరి. ప్రజలకు కలుగుచున్న బాధలకు సాధనముగా తెలుపుచు యుద్ధమునకు ఆర్థికవసతులు చాల కష్టపడతమందున్నవనియు హాలండువారు తాటవ్యయమునికపు కొనగోరెదరని తమ స్వాతంత్ర్యభంగమునకు ఒకానొకనియు సేనలను సమావేశముచేయ నవసరము లేకుండ జేయుటకు సామగ్రిల నందరికిని సమానముగ నందజేయుటకును సర్వ ప్రయత్నములు జేయవలసియును యుద్ధానంతరమున వాణిజ్యపరిశ్రమల హాలండునందును అభివృద్ధిచేయు లందును మరల నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నములు జేయవలసియును రక్షణవ్యయములకు మిత్రపరులకు ఆవశ్యకమనియు వాణిజ్యులు నడిపిరి. ఇద్దరకావ్యక్తి కాస్త్రముల కొక నుంత్రినేని జూదర్శిలోని స్త్రీ తోడివేయుటకు వార్షిక కాఖిలను ఏర్పరుచుటకు యోచనలు జేయబడును. ఇండిను అధినివేశములలో నల్లమందు సారామున్నులు వాని వాడుకను తగ్గించుటకు గట్టి ప్రయత్నము లొకను జేయబడును. అధినివేశములవారి ఆర్థికాభివృద్ధికొరకు అధినివేశముల పైనికకర్త మేర్పరుపబడును.

రుష్యా

లెటిషు పటాలముల సభ.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—బ్రిటిషువారివై తలపడుటకు లెటిషు పటాలములు నిరాకరించినందున దక్షిణరొమున బోలిషివిక్కులకు పరాజనము కల్గెనని జర్మను పత్రికలు తెలుపుచున్నవి.

హాలండు రాయబారము.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—లెర్లికొనుండి ఇట్లు తింటి వచ్చినది. హాలండును గూర్చి ఆస్త్రియా జర్మనులు ఇంత వరకు నిర్వచితాభిప్రాయమునకు వారేదు. పూర్వము కలెనే ఆస్త్రియా - హాలండు పరిష్కారమును జర్మనులు నిరాకరించుచున్నారు.

బోల్షి విక్రల ఘోరము.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—రషియను మ్యామాసభ్యులును, సామ్రాజ్యసభాసభ్యులును కీలుబొంపూవేకమైరి. బోల్షి విక్రల దురాగతములను నిర్మూలించరలము వరి విరోధాలలో నున్న ఆస్త్రియభక్తులవారికి సంక్షేమంపుటకు తీర్మానించుకొనిరి. రషియాలో నున్న ఉక్రేనియనులను బంధించి కాల్చి చంపినందులకు ఆక్రేనియను ఆస్త్రియవారికిని వినుకొనమును దెలుపుచు సంక్షేమంపుటకు ఉక్రేనియను మంత్రి నగ్రమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. రషియాలోనున్న ఉక్రేనియనులను కాపాడవలయునని జర్మనులను కోరిరి.

బాల్కను

లండను, సెప్టెంబరు 20:—హాలండువారు బ్రిటిషు వారు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—18-వ తేదీ ఉదయము 5 గంటలకు బ్రిటను గ్రీకు సైన్యములు దొరెయను సరస్సునకు పడమరగను, తూర్పుగను ముట్టడి సల్పినవి. దొరెయను పత్తనమునకు పడమరగనున్న క్రెంజావాలును పడమటిభాగమును ఆక్రమించుకొనిరి. 2 వేల గజములు ముందుకు పోయినవారము నామభాగమున బల్గేరియనులు తీవ్రప్రయత్నములొనర్చి తాము

కోల్పోయిన ప్రదేశమును వశపరుచుకొనిరి. కాని దక్షిణభాగ మందును, మధ్యభాగమందును, మాస్టానములకు నిలబెట్టుకొంటిమి. సరస్సునకు తూర్పుగ రాత్రి శత్రు వేగుస్థానమును బట్టుకొంటిమి. 7 వందలకంటె ఎక్కువమంది మానకమైరి. గ్రీకులు పరాక్రమముతో పోరిరి.

బాల్కను సమరము

హారిను, సెప్టెంబరు 22:—మిత్రమండలివారు బాల్కను రంగమున 8 వేల మందిని వందలకొలది ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

జర్మను

జర్మను దొరతనము-విషమస్థితి.

ఆమెట్టదరు, సెప్టెంబరు 20:—విషమస్థితి ప్రబలము గానున్నది. ప్రధానశిబిరము వారిని పాటించకుండ కాలానుగుణ్యముగ పరిపాలనమును జరపుటకు సార్ల మెంటువారు పూనుకొనబలెనని హెచ్చుసంఖ్యగల వర్తములు పట్టుడలతో నున్నవి. క్రొత్త ప్రభుత్వము 2,800 స్థానములు సాంఘిక ప్రజాస్వామ్యవాదుల కిచ్చుచున్నది వారు సహకారులగుట కంగీకరించిరి. పరిష్కారము ప్రధానసభ్యులు వారిలో నున్నది. సోమ వారమునాడు సమావేశము జరుగగలదు. కోపేను హేగనులో రాయబారిగా నున్న కొంటురనితోను చాన్సులరుగా నియమింపబడు నని లీప్సిగరు తెజ్జాలు ప్రతిక వ్రాసినది.

ఎడతెగని పోరు.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—మాల్యానీను పీఠభూమి యందు జనరలు మాంజిను సేనలు ఒక స్థానము వాక్రమించినంతసే మరియొక్క స్థానమున వారు జరుగవలసి వచ్చినది. వెర్దెను యుద్ధమునకు పిమ్మట సేనలకు మరల నింతయాయాన మెన్నుకును కలుగలేదు. కొన్ని డివిజనులు విశ్రాంతి నెరుగకుండ 17 దినములు పోరెను.

వోరెలో వేగు సేనల యుద్ధము, వైమానిక పు పోరుతప్ప ముఖ్యసంగతు లేనియు లేనవి అమెరికనులు దెబ్బచున్నారు.

యుద్ధ విజయము

ప్రధానశాఖకు ఈనెల 20 వ తేదీవరకు 50 కోట్ల 85 లక్షలు చేరినది. ఈ మొత్తమున 35 లక్షలు ప్రైవేట్ బిల్లులు. వివరములు.

బంగారము	19,81,00,000
బాంబాయి	14,90,00,000
సంయుక్తరాష్ట్రములు	8,76,00,000
కెన్నెపురి	3,86,00,000
పంజాబు	3,80,00,000
బర్మా	1,58,00,000
బీహారు ఒరిస్సా	53,00,000
మధ్యరాష్ట్రములు	56,00,000
అసాము	7,00,000

తెహలాఫీను కాఖి.

యుద్ధమున ప్రధానశాఖమునాని వేయబడినను తెహలాఫీను కాఖి 21-12-1918-వ తేదీ వరకును తెరువబడి యుండును. కాన నిదివరకు నిజేపించనా కీ కాఖిలో నిజేపించుట కింక నిరకాశము కలదు. నగదు పుత్రములు, 5 సంవత్సరముల నగదు చీట్లరూపమున చాలసామ్యులు పుచ్చుకొనుటకును యుద్ధమున పుత్రములకు రు 25 వా గాని ఆ మొత్తమునకు ద్వైగుణము త్రిగుణము చతుర్గుణముగ నెంత మొత్తము వరకునెం గాని పుచ్చుకొనుటకును అరకాశము కలదు. ఒక్కొక్కరు 5 వేల రూపాయల వరకును వేయవచ్చునని కలకత్తా సోమ్రూపురు జనరలు గారు ఈ నెల 21-వ తేదీన ప్రకటించిరిని తంతివార్త వచ్చినది.

ఒకవధువు కావలెను.

వరుషం వెలనాటి బ్రాహ్మణ యువకుడు. గొప్ప కుటుంబమునకు చేరినవాడు. పెద్దపరీక్షల నిచ్చినవాడు. ఇతర వివరములను తెలియగోరునా రిట్లు వ్రాయవలెను.

వి. శేషగిరిరావు

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము

7, తంబుకెటిపిడి, బాద్మిపురు, చెన్నపట్టణము.

వృత్తాంతములు

వెండిధర:—లండను బజారులో ధర మారలేదు. ఏడు డల తాగుగానే యున్నది.

వేగువ్యాధి:—ఈ త్రవహిందు స్థానమున నీవ్యాధి చాల భాగము తగ్గిపోయినది. 7 వ తేదీతో నంతమగుచారమున బంగాళము, బీహారు బరిస్సా, సంయుక్తరాష్ట్రములు, రాజపుటానా, మధ్యయుండియాలలో మొత్తము 11 గురు మూత్రమే పనిపోయిరి.

కలకత్తా దోపిడికేసులు:—లాల్ బజారు పోలీసు కోర్టువారు వైకేసుల విచారణ ముగించిరి. 6 గురికి ఒక్కొక్కనికీ మూడు మాసముల చొప్పున కఠినశిక్ష విధింపబడెను. చోరత్వక్షిని కలిగియుండిన పెక్కుమందికి 1 మాసము మొదలు మూడు మాసములవఱకు కఠినశిక్షలు విధింపబడెను.

బొంబాయి రాష్ట్రమున విద్యుదు:—బొంబాయి నగరమునందును, దీవియుందును పేటలలోను సాలసెట్టిలోను విద్యుత్తు వ్యాపారము చేయువారందరును తమ దగ్గర సిద్ధముగా గాని రాదలచిగాని తమ కాలా నితరులయొద్దగాని 100 బస్తాలకంటె హెచ్చుమొత్త ముండినచో ఈనెల 26 వ తేదీన ఆబస్తాల వివరమును ధరలను కట్రోలుకు తెలియజేయవలెనని దొరతనమువా బాజ్ఘాపించిరిని ప్రకటించబడినది.

నూలుబట్టల పరీక్షలనము:—దీనినిగురించి బొంబాయిలో సభజరుగుచున్నది. ఈ సభకు వివిధరాష్ట్రముల ప్రతినిధులును వణిజ్యులును బొంబాయి నూలువ్యాపారుల సంఘము యంత్రకాలల సంఘము వాణిజ్య సంఘము తానుల వర్తకుల సంఘము అనామదాహుయంత్రకాలల సంఘము యున్నది సంఘముల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. చర్య వెల్లడింపబడలేదుగాన అందరికిని సమాధానము కలిగినది తెలియుచున్నది.

ఇండియాదినము:—ఇండియా దినోత్సవ విషయము తంతివార్తలన తెలియగనే రంగూనులో పాశ్చాత్యులొక ప్రదర్శనమును గావించిరి. నటలందరును సాశ్చాత్యులే ప్రేక్షకులలో చాలమంది బర్మావారును భారతీయులునుండి. భారతమాతను రాష్ట్రాధి దేవతలు పరిశేషించియున్నట్లు బర్మా భారతీయ యువకు లాయాపాత్రములను ధరించి చూడ ప్రదర్శనము గావించిరి. వారి అలంకారములు సునోహన దుహలనులును చాల ప్రహ్లాదులు కలిగించెను.

రంగూనువిద్యుత్తు ఎగుమతి:—విద్యుదును కలకత్తాకు ఎగుమతి చేయగూడదని ప్రకటించిన వెంటనే 21-వ తేదీ రంగూనులో ధరలు 840 లై నది. 20-వ తేదీన ధర 820-890 గానుండెను. 21-వ తేదీ మధ్యాహ్నము వరకు గు 850 లై నది. కలకత్తాకు ప్రతి వారమును 4-5 వేల టన్నుల విద్యుదు ఎగుమతి చేయబడుచున్నది. బొంబాయి చెన్నపట్టణము కలకత్తాలో విద్యుదులేదు. అచటికి పంపుటకు స్త్రీయల కొరకు ప్రయత్నించుచున్నానని అధికారి చెప్పెను. చెన్నపట్టణము నకు నీరసపురకము మూత్రమే పంపబడునని వదంతి అనన్వయగుడ నారదు స్పష్టపరచెను.

జపానువా రొక యంత్రకాలను కొనుట:—పంజాబులో మూలము స్పష్టింగు మిల్కుకంపెనీని వేలమువేయడగా

నిద్రకు స్థానికయంత్రకాలాధికారులు కలసికొనిరి. దానిని 10 యంత్రకాలము జపానులో ఒకాకాలో ప్రధానకార్యాలయము గల జపానుకాటను ప్రేషింగుకంపెనీవారు కొనిరి. పంజాబులో నొక యంత్రకాలను జపానువారు కొని పనినిప్రారంభించుట కిదియే మొదటిసారి. బొంబాయిరైతు లిదివరకు కొని యున్నారు. నిరుడు విలువలలో జమునాదాసుగారు తాతా కంపెనీవారిపక్షమున కొని యంత్రకాలను కొనిరి. ఇప్పుడు వారికృష్ణలాలుగారి లాహోరుయంత్రకాల నొక బొంబాయి వర్తకుడు కొనదలచి యున్నాడు.

బంగారపు గొడుగును దొంగిలించుట:—చాపట్లో బాబులారు దేవశ్యున ప్రధాన విగ్రహమునకు వెగా వెండి విమానముక్రింద నున్న 181 టులముల ఎత్తుగల బంగారపు గొడుగును బుధవారమురాత్రి 11 గంటలకును గురువారమునాడుదయము 7 గంటలకును మధ్య నెవరో తప్పరించిరిని ధర్మకర్త పోలీసువారికి తెలిసెను. బుధవారమునాడురాత్రి 11 గంటల కా గొడుగును యథాస్థానమున ధర్మకర్త స్వయంగా చూచెను. పిమ్మట లెలుపులు మూసిరి. గొప్పరమునించున్న చిన్న గవాక్షమునకు ప్రాచుగట్టబడియున్నది. దొంగ దాని గుండలోనికి దిగి యుండవలెను.

బాహు పరకురామస్మృతి యగుచున్న దని తెలియుచున్నది.

ఆస్త్రియనుల మందుగుండు కర్మాలయ చుట్టుకొని 392 మంది నాతులైరి. చాలమంది గాయములను జూచిరి.

అంతర్గామి విధానమును దెహినికిగాను పట్టుదలతో గోంలేదని చెప్పెను వారాపత్రిక జర్నలియా తెలుపుచున్నది.

అన్ని రకదండులకు బోవుటకు 1750000 అమెరికను డాలరులు నోడలవెక్కి సమద్రముమీద నున్నా రని మార్చి నేనాని ప్రకటించిరి.

జర్మను, స్పెయిను వ్యవహారముల సందర్భమున వాక్ క్యామెయగారు ఉద్వేగమును చాలించుకొనిరి తెలియుచున్నది. వీరిద్దరూ వాక్ బెకేగారు నియమితులైరి. వీరియుద్వేగములను తీవ్రపరచుటకు కొంతవరకు అంతర్గామి గందరగోళములుండవని అనుకొనుచున్నారు.

జర్మనీలో తిండిఅల్లరి:—ఆహారాధికార వ్యయము వారు మాంసమును, క్రొవ్వెను, ఉరలగడ్డలను పండివేటకం దున స్వాగత బర్లులో ప్రజలు సమ్మెకట్టిరి. ప్రభుత్వవివరణలోనికి చొరబడుటకు ఈయల్లరియొక ప్రయత్నంచెను. చివరకు గవర్నరుగారు పీఠతరపున కొందరితో స్థితిగతులనుగూర్చి చర్చించిరి. ఈలోపుగ ఆహారసద్భావపు దుశాణములు కొన్ని కొల్లగొట్టబడినవి. అల్లరిగణించి కాంతియుతమగు పరిస్థితులకు ప్రవేశిల్పెటకు ప్రయత్నములను రప్పించిరి

బోకీషినిటల వ్యాధ్యము నడచుటకు తీవ్రపరచుట రాయబారులకును మంతులకును, మిక్కిలందరి ప్రభుత్వముల వారికిని అమెరికన్ ప్రభుత్వమువారు లేఖలనుండి వారి యభిప్రాయమును తెలియగోరి. మాకు తెలిపినంతవరకు వెట్రోగారికు, మాస్కో, మున్నగు ప్రదేశములందు నివారణులగు రషియనులు నేనెటు అతి భయముగ బోకీషినిటలచే మాత్రుగావించబడిరి. ఎట్టి విచారణ లేకయే పీరు కాల్చి చంపబడిరి. నేనెటు బండియగ జేయబడుచున్నారు.

పురుషప్రయత్నము మోక్షమునకుసాధనమా?

(టిప్పి కేసునందుగల ఉన్నత విద్యాలయ మందరమునందు ఆదివారము సాయంత్రము బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణ సోమయాజులుగారు “మోక్షసాధనమునకై పురుషున కంతశక్తి గలదు” అను విషయమునుగురించి గంభీరవస్తానమునుజేసి సర్. శివస్వామిఅయ్యరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సదాశివయ్యరు వారిధర్మపత్నియును, వేదా గామేశంపంతులు, వేద నారాయణమూర్తి, ఎల్. ఏ. గోవిందరాఘవయ్యరు, వే. రామనాథపంతులు, పురాణం నాగభూషణమూర్తి, జి. వె కటరంగారావు, పంచావళేశాచయ్యరు, దండు సుబ్బావధాని, బారు నరసింహారావు, అన్నావయ్యల వేంకటాచలం, కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు, టి. వి వెంకట్రాచయ్యరుగారు, మొదలగు మహాజనుల నేతలు సభ నలంకరించి విద్యాలయము నిర్వాహణు చాలమంది వచ్చిరి. సభ్యుల యభ్యర్థన ననుసరించి సోమయాజులుగారు వారి యుపవ్యాసమును సంస్కృతభాషయందు జేయుట కుపక్రమించిరి. సోమయాజులుగారు రసదర్శమును ముల భమును నిర్దష్టముననై స సంస్కృతభాషయందు నలువది నిమిషము పాఠ్యనిందితులకాకిన సభ్యుల కోరికమీదను సాంధ్యమున నుపసవించిరి.

మోక్షసాధనము సహజమయము. ఆ విషయవిచారణము మూఢవిశ్వాసము గలవానికిని జ్ఞానసంపన్నులకును నవ సరములేదు. మూఢవిశ్వాసముగలవారు చెప్పినదానిని విశ్వసించుదురు. వారికి విచారణతో నిమిత్తములేదు. సర్వజ్ఞులైన జ్ఞాన సంపన్నులకును విచారణలో నిమిత్తములేదు. ఆ విషయవిచారణము స్వల్పకాలమునందు సాధ్యముగాదు. నేను చెప్పు విషయము విద్యద్యోతనములలో నిండియుండిన, సభ్యులకు తెలియనిది కాదు. ఒకామెకనుచోజనుడు తెలివినటులు నెను బొందినజ్ఞానము మీరు చినుటవలనను నాకు ప్రత్యయముగలుగుటయే నా ప్రయత్నమునకు ముఖ్యకారణము. పురుషప్రయత్నములకు సామాన్యముగ మూడు ప్రతిబంధకములు గల్పింపబడుచున్నవి. మొదటి ప్రతి బంధకము దైవ విశ్వాసము. దైవము గ్రహము లేనపుడు పురుష ప్రయత్నము నిష్ఫలమగును గాని ఫలము గాదు. పూర్వపాపన రెండవ ప్రతిబంధకము. కనులకు రెండు ప్రయోజనములు గలవు. మొదటిది ప్రతిఫలము, రెండవది అభ్యాసము. అభ్యాసము లితరాభ్యాసమునకు గారణము గాగలదు. మూడవ ప్రతిబంధకము కర్మ. కర్మఫలమును దప్పించుకొనుట జీవజాలములకు సాధ్యముగాను. జీవజాలములు కర్మానుసారముగ బ్రవర్తించునపుడు మనుజుప్రయత్నములు నిస్సారము లగును. క్రీకృష్ణుడు అర్జునుకు దిగ్గహము నిస్సారమని యుపదేశించెను. ఈ మూడు ప్రతిబంధకములు పురుషప్రయత్నములకు నిజమైన ప్రతిబంధకములు గావు శతశ్రేయ్యగుడు మనుజులకు మహాత్మరమైన శక్తిని పుసాదించెను. ఆశక్తిని సన్న్యాసమున గాని దుష్కారమున గాని వినివోగించుటకు పురుషున కవకాశములు గలవు. సాధుమార్గమున శక్తిని వినివోగించిన మోక్షము సమమానము. శ్రుతులు బ్రహ్మసూత్రములు భావ్యములు పురుషునకు స్వతంత్రశక్తి గలదని సంబోధించుచున్నవి. పురుషులకు వాసన నతిక్రమించుటకును సామర్థ్యము గలదు కర్మనిష్ఠయము అతిగహనము. నోవటకు వ్రాసిన దానిని తప్పించుకొనుట దుర్లభమున నభిప్రాయము భారతీయులకు సరిపాటియై నది. కాని బ్రహ్మసూత్రములందును భగవద్గీత అందును పురుషునకు కర్మబంధమును శిథిలముచేయుటకు సామర్థ్యము గలదని యుపదేశింపబడినది. రాగద్వేషత్యాగము కర్మక్షయమునకు సాధని మని భగవద్గీత బోధించుచున్నది. ఆదైత్య దైత్య విశిష్టాదైత్యభావ్యకర్తలు పురుషునకు కర్మబంధములను శిథిలముచేసి పురుషార్థమును బడయుటకు సామర్థ్యము గలదని యుపదేశించిరి. మోక్షసాధనమునకు ప్రతిబంధకములనుజయించుటకు పురుషునకు శక్తి గలదని మన శ్రుతులు స్పష్టములు పురాణములు బోధించుచున్నవి. సంస్కృతభాష కిప్పుడు దుస్థితిగలిగినది. ఇప్పుడుగల యనాదరణమే సంస్కృతభాషకు ముందును గలిగిన భారతీయుల విజ్ఞానచంద్రమునకు నెదురుట సహజము. మన చుతసాంప్రదాయాచారములకు మిరందరము శ్రద్ధాభక్తులతో బరిశీలించి దాని సాధారణుటకు సభ్యులను వేడుచున్నాను. అంతరము సభాధ్యక్షులు సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారు సోమయాజులు గారిని వారి సామర్థ్యమునకు సంస్తుతించిరి. పురాణం నాగభూషణమూర్తిగారు సోమయాజులు గారికిని శివస్వామయ్యరు గారికిని వందనంబు లర్పించిరి.

వైగుభయములేదు.
వైద్యురత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు.

వైగుష్టగు (1946)

వివారకావ్యభయము

మూలముగాను గానియు పుస్తకరూపముగ ఇండియా, బర్మా, సింగపూర్, తైవాన్, హాంకంగ్, స్వదేశీసంస్థానముల
మొత్తము 1000 కంటె పైగు కోగులను గాపాడుట అవకాశమిదియు. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

వైగు సోకదు.

హామలిపాపము 5 పైగుల బుడ్డి రు.కి రు. 10-00	శతదాతృత్వము 1 పైగు రు.కి రు. 10-00
డిబ్బో 8	డిబ్బో 1
హాకింగు పోష్టికేసులు.	కొరువారికి మావెద్ద క్యాటలా గునితముగ పంపబడును.
తంతి నిలాసము:- “కుండిట్” మదరాస్.	

ఆయుర్వేదాశ్రమం, గంగ, ఆచారవ్యవస్థ, డి.టి. మదరాసు

The Great War.

(Reuter's Agency)

America

President Wilson's Declaration. Enemy's Word Cannot be Trusted.

LONDON, September 21.
PARIS.—The "Matin's" Washington correspondent says that President Wilson, addressing Allied diplomats and American politicians, explained at length his peace views. "It is essential to cut short this new attempt at pacifist propaganda. We must have" he said "absolute victory. No parleys are admissible. Even if Austria were prepared immediately to accept the fourteen peace points I formulated, the fact remains that we cannot trust our enemies' word. We must have something beyond verbal promise. It must be made impossible for them to break it."

Allies Joint Reply Unlikely.

LONDON, September 21.
PARIS.—Reuter learns that it is unlikely that the Allies will reply jointly to the Austrian peace note.

British Labour Views.

No Imperialistic Aims.

LONDON, September 20.
A feature of the Labour Conference to-day was the severe censure administered to the British delegate who asserted that the Allies were warring for imperialistic aims. Mr. Sidney Webb emphasised that the delegate was not speaking for the British delegation, a vast majority of which strongly favoured the continuance of the war until victory. Mr. J. H. Thomas, Member of Parliament, also denounced the delegate's speech, which he emphasised did not represent the views of British Labour. (Applause). There could be no ending to the war until the Germans voluntarily or compulsorily cleared out of France and Belgium. It was never intended to leave Germany with a free hand in the east. (Applause). They could never agree to the Brest-Litovsk peace. British labour would fight to the end for its war aims. (Cheers).

Labour Conference on Terms.

Americans and Enemy Delegates.

LONDON, September 21.
The report of the war aims committee of the Labour Conference has been adopted. The report expresses the unqualified determination of Labour to help the Allies to drive the Central Powers out of occupied territories and supports President Wilson's fourteen propositions. It demands the direct official representation of workers at the peace conference and has decided to hold a World Labour Conference at the same time and place as the Peace Conference. The Report objects to secret diplomacy and secret treaties. Mr. Bowen the American delegate, gave notice that in the event of the holding of a future Inter-Allied Conference at which enemy delegates are present, American representatives will not participate.

Foodstuffs for Holland.

United States Notification.

LONDON, September 21.
WASHINGTON.—The State Department notifies that as long as Holland permits herself to be intimidated by German threats to destroy her shipping, there cannot be arrangements for shipping to her American foodstuffs in the same way as to other neutrals. This notification arose from Holland's appeal for American food supplies while four hundred thousand tons of Dutch shipping is lying idle in European ports. The State Department hopes that the Netherlands government will open the way for a general resumption of trade by removing the embargo on the movement of her ships.

Bolshevist Terrorism.

American Note to Neutral and Allied Powers.

LONDON, September 22.
WASHINGTON.—Government has directed Ambassadors and Ministers in Neutral, and also Allied countries to ascertain whether those Governments will join in some immediate action to impress Bolsheviki with the aversion with which the civilised world regards their wanton terrorism. According to information received thousands of peaceable Russians in Petrograd, Moscow and elsewhere have been shot without trial and prisons are overflowing.

LONDON, September 22.
General March announces that embarkation of American troops to all fronts overseas now exceeds 17,50,000

Central Powers

Germany Anxious for Peace.

Reply to Austrian Peace Note.

LONDON, September 21.
AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says:—The German note replying to the Austrian peace proposal states that the latter's autonomy is inspired by a feeling of noble humanity to all belligerents and corresponds with the spirit of peace and conciliatoriness pervading the statesmen and people of the Central Powers. The Imperial Government is ready to participate in the proposed non-binding discussions and desires a lasting peace sincerely and earnestly.

Changes in German Naval Command.

LONDON, September 22.
It is announced in Berlin that Vice-Admiral Behncke is appointed to succeed Admiral Von Capelle as Secretary to the Admiralty who is granted leave. The "Berliner Tageblatt" reviewing Behncke's career

recalls the interview he granted to the American Naval Attache at the beginning of 1915 when he declared that U boat war must be conducted with due regard to neutral ships, international law and human lives on board the merchant ships whether neutral or enemy.

Not A Whale-Hogger.

LONDON, September 22.
AMSTERDAM.—The Berlin newspaper "Germania" says that Behncke is not a passionate advocate of submarine. Resignation Connected with German-Spanish Situation.

The "Nieuwe Rotterdamse Courant" believes that Admiral Von Capelle's retirement is connected with the German-Spanish difficulties. Von Behncke's appointment will considerably strengthen the position of neutrals as regards submarineism.

A Food Riot in Germany.

LONDON, September 22.
The "Weser Zeitung" states that there was a one day strike at Salzburg as a protest against the failure of the Authorities to distribute meat, fat and potatoes. The mob tried to force their way into Government buildings. Finally the Governor received a deputation. Meanwhile food shops were pillaged. Troops had been called out to restore order.

Negotiations Regarding Poland.

LONDON, September 20.
A semi official Berlin telegram says:—Negotiations between Germany and Austria Hungary regarding Poland have had no result. Germany as before rejects the so-called Austro-Polish Solution.

Long Range Gunning Ceases.

LONDON, September 20.
AMSTERDAM.—An Official Statement in a Metz newspaper claims that long range bombardment has ceased owing to counterfire of Metz long range guns.

The Government Crisis.

Majority Favour Parliamentary Government Social Democrats' Attitude.

LONDON, September 20.
AMSTERDAM.—The Berlin correspondent of the "Leipziger Tageblatt" says:—The Government crisis has reached a climax. The majority of the parties are firmly resolved in favour of a parliamentary government which will pursue the policy demanded by the seriousness of the situation independently of main headquarters. The Social Democrats have declared their willingness to enter the new government on condition that two or three posts are occupied by Socialists. The decision rests with the Centre party which meets on Monday. The paper advocates the appointment of Count Rantzau, Minister at Copenhagen, as Chancellor.

Explosion in an Austrian Ammunition Factory.

LONDON, September 22.
AMSTERDAM.—A message from Vienna stated that 362 people were killed and many badly injured in the explosion at Woellerdorf Ammunition factory.

Russia

Czecho-Slovaks Pressed.

A Bolshevik Concentration.

LONDON, September 19.
The latest news received in London shows that the Czecho-Slovaks in European Russia are very hard pressed. The Bolsheviks, with a considerable number of Germans have occupied Volsk, Simbirsk, and Kazan. The Germans are concentrating in considerable numbers in the Kharkoff-Belgorod area, apparently aiming to prevent the junction of General Alexieff's forces in the Don valley with the Czechs about Samara. There are about 18,000 Bolsheviks between the Czechs and the neighbourhood of Ekaterinburg, and General Poole's forces at Archangel are understood to be over a hundred thousand. The Bolsheviks and Germans are engaged with the Czechs.

Baku Evacuated.

LONDON, September 19.
It is now permissible to state that Baku has been evacuated. British forces have safely withdrawn.

Baku on Fire.

LONDON, September 21.
AMSTERDAM.—It is reported that explosions are taking place at Baku which is on fire.

Bolshevist Terrorism.

Appeal of Members of the Duma.

LONDON, September 22.
A meeting of the members of the Russian Duma and Imperial Council held at Kiele resolved to issue a manifesto appealing to all governments in Europe to end Bolshevist terrorism. The Ukrainian Cabinet decided to send a protest to all countries against the arrest and shooting of Ukrainians in Russia, also to request Germany to protect Ukrainians in Russia.

Lettish Regiments' Mutiny.

Refusal to Fight Against the British.

LONDON, September 22.
According to German papers the recent Bolshevist defeat on the northern front was due to the mutiny of Lettish regiments who refused to fight against the British.

Sinking Of Enemy Ships.

LONDON, September 21. 3.30 P. M.
A British communiqué from North Russia says:—Successful operation by the naval units and Allied troops on 16th and 17th instant was carried out on the Dyina River, resulting in the sinking of two enemy ships and capture of three guns and infliction of heavy losses.

Great Britain

Ireland and Conscription. Voluntary Period Extended.

LONDON, September 21.
It is officially announced that recruiting period in Ireland is extended from October 1st to October 15th. Should recruiting fail and conscription become necessary preliminary steps to enforce conscription can only be taken when Parliament is sitting and therefore cannot be taken before October 15th.

Repatriation of Representatives.

LONDON, September 22.
Reuter learns that arrangements are in progress for mutual repatriation of British and Russian representatives.

The Cotton Trouble.

Issue Referred to the Districts.

LONDON, September 22.
A great majority of delegates at meetings at Manchester on the 17th favoured speedy resumption of work but the proceedings were adjourned to the 20th, in accordance with the wishes of the majority in order to allow the issue to be submitted to the districts.

Rubber Industry.

Measures to Relieve Estates.

LONDON, September 17.
A telegram to the "Times" dated the 12th instant says:—The rubber Commission has temporarily suspended the export duty also the War tax in order to relieve the industry in the present crisis. The commission agrees to grant loans on security of rubber to meet the pressing necessities of estates. It is understood that the Commission is considering proposals for the restriction of output. The market is stronger the top price being 1.3 per pound compared to 1.1 a week ago.

British Monitor Sunk.

Result of Explosion.

LONDON, September 21.
The Admiralty states that a British monitor was sunk in harbour on the 16th instant as the result of an internal explosion. One officer and nineteen men were killed by the explosion and fifty-seven men are missing, presumed killed.

French Steamer Sunk.

LONDON, September 19.
PARIS.—The steamer "Admiral Charner" transporting horses and material from Bizerta to Malta was torpedoed and sunk on the 13th instant. Of 174 on board six perished.

LONDON, September 19.
Messrs Montagu's silver report says:—There is no change in the position of the market. Trade demand is fairly active. Shanghai exchange is still nominally at 5/8 a tael. But business has been affected at considerable higher rates.

Obituary.

LONDON, September 21st.—The death is announced of the composer Miss Liza Lehmann.

General

Dutch Parliament Opened.

Speech from the Throne.

Holland's Neutrality Reiterated.

LONDON, September 17.
THE HAGUE.—The Queen spent the State-General to day. The speech from the Throne expressed sympathy with the extraordinary distress among the people of the Netherlands and referred to the increasing seriousness of the economic difficulties owing to war causes. It reiterated Holland's neutrality but expressed the firm resolve to defend her independence against all aggressors. All reasonable efforts would be made to lessen the burden of mobilisation, also to secure equality of distribution of necessities. Full attention would immediately be devoted to strengthening the defended commerce and industry in Holland and the Colonies after the war. The limitation of expenditure on defences was necessary. The new legislation would include the establishment of a Ministry of Education, Arts and Sciences, also a Department of Labour for draining the Zinder Zee. In the Indies the fight against alcohol and opium habits would energetically continue. The organisation of a Colonial military force based on the economic development of the population would be undertaken.

Dutch Trade.

Exports of Food Stuffs Stopped.

Austrian Petrol and Sugar Arranged For.

LONDON, September 21.
THE HAGUE.—It is reported that export of all foodstuffs and everything connected with the Dutch food supply has been stopped.

A telegram from Vienna to the Dutch press states that negotiations are proceeding favourably between Holland and Austria whereby Austria will supply five thousand tons of petroleum and large quantities of sugar and Holland will give trade credit in guilders.

Palestine Front

General Allenby's Great Stroke in Palestine.

Flower of Turkish Army Captured.
25,000 Prisoners Taken.

LONDON, September 20. Reuter learns that General Allenby on the 19th instant attacked on a front of sixteen miles between Rafat and the Sea and broke through the Turkish lines and entered by the afternoon Tulkaram, a depth of twelve miles. Cavalry passed on advancing into the rear of the whole Turkish army eastwards towards Nablus. Other cavalry advanced north eastwards towards Elafuta and Beisan in order to intercept the retreating Turks northwards. Three thousand prisoners were taken. General Allenby's right wing on the 18th attacked westward of Jordan and occupied Elmaghar being an advance of between three and four miles. Elmaghar is a junction of several roads from East and West of Jordan. The capture was effected in order to prevent the Turks on the west escaping eastwards.

LONDON, September 20. The Palestine Communique says:—During the night of the 18th inst. we commenced a general attack between Jordan and the sea. British and Indian troops eastward of Jerusalem-Nablus road advanced successfully and intercepted Turkish road communications leading southeast from Nablus. The main attack in which the French took part was launched on the morning of the 19th after a short bombardment between Rafat and the coast. Infantry made rapid progress overrunning the entire defensive system on this front and by eight in the morning penetrated to a maximum depth of five miles before swinging eastward. The latest reports indicate that Tulkaram railway junction was occupied in the afternoon while the brigade of Australian Light Horse reached the main Tulkaram-Messudieh railway and road in the vicinity of Aqaba cutting off large bodies of retreating enemy with guns and transports. In the meantime a strong British, Indian and Australian cavalry force moving northwards in the coastal plain seized at midday the road junction at Hudeira nineteen miles from the point of departure. Eastward of Jordan strong detachments of Hejaz Arabs severed railway communication leading northward, southward and westward from Dera. Naval units co-operated with the advance clearing the coastal roads with gunfire. Operations continue. Over three thousand prisoners had been counted by eight at night and many are not yet counted. Large quantities of material were taken. There are eighteen thousand Turks on the west and six thousand on the east. General Allenby is in the rear of the enemy westwards of Jordan and the enemy will find great difficulty in extricating himself especially as the Arabs have cut the Hejaz railway eastwards of Lake Tiberias. Hejaz Arabs inflicted a severe defeat on the Turks at Beale south-eastwards of the Dead Sea.

General Allenby's Stroke.

Acclaimed by the Papers.

War in Asia Minor in Favour of Allies.

LONDON, September 22. General Allenby's achievement, a real break through is acclaimed in papers as possibly decisive of war in Asia Minor. The way to Aleppo may now be cleared, and the hopes of the Turks not merely in Palestine but in Mesopotamia may be ended. Twenty-five thousand troops whom General Allenby has cut off are the flower of the Turkish forces. It is pointed out that two strokes, this and the Balkan offensive, have been admirably timed as the Germans are unable to give the Turks and Bulgars the least assistance but the papers emphasize that these operations are merely supplementary to the struggle in the west where alone the war can be ended.

Salonika Front

Advance on the Whole Front.

Allies Take 5,000 Prisoners.

LONDON, September 20. A Serbian communique says:—Our advance continues. We have passed the line Tchameske-Belashnitsa. The enemy has evacuated the Cerna river. We are closing to the left bank. The Bulgarians are burning stores. Prisoners exceed five thousand. In addition ten guns have been captured, mostly heavier, also quantities of material. Several villages have been captured.

The Retreating Enemy.

LONDON, September 21. A Serbian communique dated yesterday says:—Our advance north in one day, was more than three kilometres. The infantry passed the line through Krivo Stragovo Pragojel and Polcenko. The cavalry are north of this line. More than ten villages were liberated in one day. In the bend of the Cerna we have taken the village of Gudiya. Artillery are incessantly bombing the retreating enemy. A great number of prisoners have been taken. Soldiers in New Serbia, who had been forced to enlist in the Bulgarian army, are discarding their arms and transferring to our side.

Pursuit of Defeated Enemy Continues.

LONDON, September 22. A French eastern communique says:—The pursuit of the defeated Bulgarians continues. In spite of increasing resistance of the enemy's rearguard Serbian forces have reached the middle of the Vatazha. On the left Allied troops have crossed the Cerna in the region of Cerbien and have captured the high summit of Porta and Dzera. The Bulgarians are setting fire to the abandoned villages. One of their field batteries was captured intact. Airmen are indefatigably bombing and machinegunning retreating columns.

Serbiens' Further Progress.

LONDON, September 20. Reuter learns that on the Salonika front the Serbians are pushing across the Cerna and continuing their march on Ploeg, the Bulgarian advance base. They have made further progress on the right capturing Orascko and are advancing on Konopisto.

Counter-Attacks Repulsed.

LONDON, September 21. A French Eastern communique says:—Despite lively resistance, our offensive between the Cerna and the Vardar progressed. On September 19, Allied cavalry reached the region of Ioloskor. The Serbians reached the left bank of the Cerna in the region of Dnyze and progressed towards Knopiste across the most difficult ground separating Belashnitsa from Beshava. The French and Greeks carried the villages of Tuziniet and Montk at the foot of Dzera. We captured a total of 90 guns. British and Greek offensive in the region of Doiren is progressing despite most violent counter-attacks.

Great Extension of Fighting Front.

LONDON, September 20. The entry of the British and Greek forces into action, following the rapidity on the French and Serbian success, forebodes a great extension of the fighting front in Macedonia.

Bulgarians Evacuate Positions.

LONDON, September 20. The latest news is that the Bulgarians have evacuated the positions on a seventy-mile front, from Monastir to the Vardar. The Serbians have taken 5,000 prisoners and 60 guns, including the majority of the enemy's heavy guns. Heavy fire, possibly a prelude to a new offensive, started in the left wing in the Italian-French sector. The Serbs have now advanced 30 miles. The cavalry left Polozhke, advancing in the direction of the Vardar valley. The Bulgars are retreating in disorder towards the Cerna. Near the middle Vardar, the first Bulgar army, fifty battalions strong, has been completely defeated.

Fighting in the Balkans.

8000 Prisoners Taken.

LONDON, September 22. PARIS.—The Allies have now captured eight thousand prisoners and hundreds of guns in the Balkans.

Western Front

Hindenburg Line Broken Down.

LONDON, September 20. The severe German defeat recorded by Field-Marshal Sir Douglas Haig is the culminating operation of the interrupted series of concerted engagements during the last eight days. Its chief importance lies in the fact that the advance defences of the Hindenburg line, west and north-west of St. Quentin, have been broken down. The new front borders almost everywhere on the Hindenburg line, except west of St. Quentin where the town is guarded by a powerful defensive system, which is completed, east and south, by the double water-line of the canal and the Somme and narrow gullies and the sunken roads, constituting formidable obstacles. The positions taken by the British form a network of wooded hills, commanding the Cambrai-St. Quentin road. Any further loss of ground here would constitute a new breach of the Hindenburg line. Meanwhile, General Mangin, on the right, is indomitably hammering the great St. Germain position, the central pillar of the enemy line, while the Americans are preparing to turn the most southerly Hindenburg bastion at Metz, all giving promise of the most momentous operations next month.

Military Situation Reviewed.

ALLAHABAD, September 20. London, September 18.—General Foch's chessboard operations are going on well and are draining the reserves of the enemy who has little more than a dozen unbled divisions. The extension of the push in the Balkans has stopped help going to the West. The Germans' urgent demands on Austria are not being met willingly and only in part. A neutral source says that the recent conference at the enemy's main headquarters decided to try for peace "via" Vienna. The Austrian situation is worse. The Russian operations are growing and the Allies blows are staggering the enemy.—("Pioneer").

Work of Destruction.

LONDON, September 20. A captured order deals with the destruction of property and gives a long list of villages to be burnt, saying:—"It will be remembered that there are means to defile all wells. It is the duty of every man to co-operate in the work of destruction." The document is apparently inspired by the Crown Prince's boast that though defeated, he left another desolated district in France behind.

Little Priel Farm Captured.

LONDON, September 22.—1.55 P. M. The British communique says:—We renewed attack during night eastward of Epsby and again made progress capturing Little Priel Farm and other organized points of resistance and taking a number of prisoners. We repulsed a local attack southward of Villers-Guilain after sharp fighting. We advanced our line in this sector during the night taking prisoners. Enemy in the afternoon again attacked at Moeuvres but was repulsed. We improved our position there capturing prisoners. English troops as the result of successful local operations on Saturday night in the neighbourhood of Gavrelle, advanced our line on a two mile front capturing prisoners. We drove off raiders westward of Acheville. Enemy this morning delivered a local attack northward of Labasse. Fighting continues.

Strong Enemy Attack Repulsed.

LONDON, September 20. 11.15 P. M. A British communique says:—The Scots completed the capture of Moeuvres this morning, overcoming the resistance of the party of the enemy who were still holding out in the village. The enemy delivered a strong, local attack north-west of Hubinch this morning, after a heavy bombardment. We completely repulsed the attack, taking a number of prisoners. English troops carried out a successful minor operation this morning, north-west of La Basse and advanced our line on a frontage of two and a half miles, as far as the villages of Rue-de-Maraix and Tourelle, taking over a hundred prisoners. We beat off a counter-attack after sharp fighting.

A Brilliant Exploit.

LONDON, September 21.—2.30 P. M. A British communique says:—On the occasion of a hostile attack on Moeuvres on the 17th, a corporal and six men of the 1-5th Battalion Highland Light Infantry, 52nd division, forming the garrison of one of our posts just north of the village, was surrounded and believed to have been captured. During the two days in which the Germans were in the occupation of Moeuvres this party maintained their position with great gallantry and inflicted many casualties on the enemy. On the night of the 19th, when Moeuvres was retaken by us, the whole party rejoined their unit without loss. Yesterday afternoon fresh attacks on our posts northwards of Moeuvres were repulsed. During the evening the enemy heavily bombarded our positions in the neighbourhood of Gauche Wood and succeeded in slightly pressing back one of our advanced posts northwards of the Wood. The enemy, all night, made repeated, determined attempts with flammenwerfer and bombs to drive in our positions in this locality. All these attacks were repulsed after hard fighting. During the night our line was advanced slightly northward of Bellenglise. This morning fighting again began in the sector eastward of Epsby. We improved our positions slightly last night westward of Messines, capturing the German strong point. We made progress south-east of Ypres.

Substantial British Progress

Australian Successful Operation.

LONDON, September 21. 10.35 P. M. A British communique says:—As the result of a minor operation this morning eastward of Epsby, English troops successfully advanced their line after heavy fighting. Strong opposition was encountered at all points and later the enemy launched a number of counter-attacks of considerable strength. In spite of resistance we made substantial progress on the whole front of attack. In conjunction with this attack, the Australians made further progress in a completely successful operation in the Hagricourt sector taking prisoners.

Aviation.

Referring to aviation the communique says:—In spite of low clouds and frequent showers our aeroplanes carried out useful work yesterday. We destroyed sixteen hostile machines and drove down three out of control. Eleven of ours are missing. We shot down during the night a German two engine bombing machine. Our anti-aircraft guns have brought down two additional hostile machines during the last three days. A total of twenty-six and a half tons of bombs were dropped on Friday.

Enemy's Hopeless Position.

LONDON, September 20. The villages of Monlon and Lampire have been entirely cleared of small pockets of Germans. North of St. Helene, the Australians pushed on, the Germans being so indisposed to come to grips that only six were taken prisoners. In addition to eighteen enemy divisions engaged on September 18 between Gouzeaucourt and the Somme, prisoners were taken from at least two further divisions from reserve. One of these divisions had only withdrawn from Gouzeaucourt a week ago, after losing a thousand prisoners. Another had withdrawn from Nesle on Sept. 3, after losing 800. Neither of these units had refitted or rested. By a capture of Moeuvres we have not only restored, but have improved our position in this sector. Despite strong resistance, we drove the enemy through the ruins of the village, gaining the cemetery and the line of railway. A considerable part of the enemy held out after we had got through, but being cut off from reinforcements, their position was practically hopeless.

A Most Notable Victory.

LONDON, September 20. Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring to-day, says:—The battle of St. Quentin, which is now quieting down, has been one of the most notable victories in the war. Enemy casualties have been very heavy, owing to the close character of fighting and their sturdy resistance. The principal centres of fighting yesterday were around Epsby, where the Alpine corps continue their stout resistance, and between Gouzeaucourt and Villers-Guilain, where the Sixth Brandenburg Division was raked to shreds by machine-gun barrage.

Aviation.

LONDON, September 20.—11.50 P. M. Clouds and strong wind interfered with air-work yesterday. We dropped 5½ tons of bombs on various targets. We brought down two hostile machines and drove down two. No British machines are missing. Night flying was impossible.

British Aerial Activity.

Factories And Aerodromes Bombed.

LONDON, September 21. The Air Ministry states that last night we dropped seventeen tons of bombs. We successfully attacked the Lanz works at Mannheim, wharves and factories westward of Karlsruhe, the blast furnaces at Burach, and the aerodrome at Boulay, Freycaty and Morhange. A large fire broke out at Karlsruhe. Good bursts were observed at Mannheim, and we obtained direct hits on hangars at Freycaty and Morhange. We shot down one hostile machine. One British machine did not return.

LONDON, September 21.—12.35 A. M. Last night's French communique says:—We advanced east of Eszigney-le-Grand also on Molay Farm Plateaux. We captured prisoners. There was lively artillery fire in the region of St. Quentin.

French Progress.

LONDON, September 21.—4.15 P. M. A French communique says:—During the night our troops operating in the region of St. Quentin captured Babay and progressed northwards of it. We repulsed enemy counter-attacks against Caaters. Artillery on both sides was active in the region of the plateaux northward of the Aisne. In Lorraine two German attempts against posts towards Arracourt and Aucoer-villars achieved no result.

Incessant Fighting.

LONDON, September 20.
Reuter's correspondent at French Headquarters, describing the bitter fighting of General Mangin's men on the Malmaison plateau says: Immediately one position was taken, another commanding it had to be attacked. Troops had been worked to the last ounce, enduring fatigue unknown since the battle of Verdun. Some divisions were engaged, almost incessantly, for seventeen days.

A New Type of Aeroplane.

LONDON, September 20.
Reuter's correspondent at American headquarters says the new type of enemy aeroplane, reported by patrols, is extremely handy to manoeuvre. Another, of which only a few are seen, is a kind of improved Pfalz and is apparently extremely fast.

Allies Success Admitted.

LONDON, September 21.
A wireless German communique says:—Southward of the Somme we withdrew our advanced troops thus evacuating Havigny-Le-Grand. The enemy gained a footing on the high ridges westward of Jouy.

London, September 22.
The American communique says:—Apart from patrol encounters and increased aviation activity in Woeuvre the day was uneventful.

Italian Front

London, September 22.
The British-Italian Communique says:—Thirteen enemy aircraft have been destroyed. Otherwise there is nothing noteworthy to report.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla**Germany and Indian Prisoners.
Statements of Ill-treatment to be Recorded.**

SIMLA, September 21.
In view of the reported ill-treatment by the enemy of certain Indian soldiers and followers, while prisoners of war in East Africa, the Government of India have decided to record the statements of officers, soldiers and others who are in a position to furnish information on this matter. A resolution is published for the guidance of local Governments and administrations in taking the necessary steps. In Feudatory States, action is confined to the political officers who will co-operate with the Durbars.

SIMLA, September 23.
A meeting of the Council of the All-India Hindu Sabha will be held at Shanti Kuti, Simla, on the 22 instant to consider the report of the committee appointed to suggest modifications and expansions which the Sabha should request the Government to make in the reform scheme proposed by Lord Chelmsford and Mr. Montagu.

SIMLA, September 23.
The disturbance from Afghanistan in the extreme north is giving a few falls of rain. The monsoon is rather less weak to-day. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Hyderabad and Madras Deccan and local in North Punjab, Konkan, Bombay Deccan and Malabar. A few falls also occurred in Upper Burma, Bengal, Kashmir, Mysore and east Madras coast. Chief amounts are:—Port Blair and Tavoy 2 inches, Khushab 3, Marma-gao 2, Aurangabad 1½, Hyderabad Deccan, Raichur and Madras 1, Masulipatam 2.

Forecast:—Extension of rain in Madras.

Calcutta**Post Office Section Open Till 21st Dec.**

CALCUTTA, September 21.
The Postmaster-General has issued the following communique:—Although the main section of the Second War Loan has been closed, the Post Office section will continue to open up to the 21st December 1918. Therefore, those who have not invested still have opportunity of investing in the Post Office section. This section not only admits considerable sums to be taken in cash of bonds and Post Office five year cash certificates but sums are received by Post Office in multiples of Rs. 25 for investment in war loan bonds, under the same conditions as larger amounts. Individual investments may be made to the extent of Rs. 5,000.

Bombay**Control of Cotton Goods.****Conference Between Officials and Merchants.**

BOMBAY, September 20.
In connection with the proposed measures for the control of cotton goods prices, a preliminary Conference has been going on here of the representatives of the various local Governments and commercial interests concerned including the Cotton Contracts Committee, Bombay Mill-owners Association, Bombay Chamber of Commerce, Merchants Price Goods Association and Ahmedabad Mill owners Association. Proceedings have been confidential but it is understood that the Conference has been marked by excellent mutual understanding.

Theft of a God's Gold Umbrella.

BOMBAY, September 21.
The managing trustee of the Baburath Temple at Chowpathy has made a report to the police that a gold umbrella weighing 131 tolas and valued at Rs. 2,882, which used to stand below the silver canopy above the principal idol in the main temple, was stolen between 11 P. M. on Wednesday and 6 A. M. on Thursday. The complainant personally saw the umbrella in its place on Wednesday night at eleven o'clock before leaving the temple, after which the doors of the temple were closed. An entrance seems to have been effected through a small window in the dome and the thief must have let himself down by a rope, which was found hanging from the window.

**Control over Rice-Bombay Government
Communique.**

BOMBAY, September 22.
The Bombay Government Gazette Extraordinary publishes a notification issued by the War Purposes Board that the Governor-in-Council directs all owners of rice in the city and island of Bombay and its suburbs including Salsette who have in their possession of control any rice in excess of one hundred bags shall by 26th September 1918 furnish to the Controller of Prices, Bombay, a statement showing the stocks of rice held by them or consigned to them or under order on their account or on account of any other party and state the cost of such rice held by them consigned to them or under order on their account or an account of such other party.

BOMBAY, September 23.
Death is announced at Indore on Saturday of General Balmukund Dube, formerly Commander-in-Chief of Holkar's army and guardian to the present Maharaja Holkar at the age 70 years.

Burma**The India Day.
A Rangoon Entertainment.**

RANGOON, September 21.
In connection with the India day movement, news of which was cabled from London, a very successful entertainment was held last night in Rangoon the performers being almost wholly European and the audience largely Indian and Burmese. A tableau representing India, surrounded by the various provinces, was staged by a number of young girls, Indian and Burmese in suitable attire and the pretty pictures they presented evoked loud applause.

Rice Export to Madras from Burma

RANGOON, September 21.
On the announcement that the export of rice to Calcutta had been stopped, the price fell to Rs. 340 having been 380 to 390 rupees yesterday. A slight recovery took place later in the day to Rs. 350 but the depressed feeling continues. The prohibition means that 4000 to 5000 tons of rice which would have gone to Calcutta weekly will have to find another market. The Rice Commissioner announced that he was trying to obtain freight to Bombay, Madras and Colombo where rice is wanted badly. A rumour that only inferior quality of grain would be sent to Madras was immediately contradicted by the Rice Commissioner.

Punjab**Japan and Indian Trade.
Purchase of a Lahore Cotton Mill.**

LAHORE, September 21.
The factory of the Multan Spinning Mills & Co., which came into liquidation some four years ago and was purchased in action by two local millowners has just changed hands. It has been purchased by the Japan Cotton Trading Co., which has got its headquarters at Osaka Japan, and began its Indian business about a decade ago. This is perhaps the first instance of the acquisition of a factory in the Punjab by a Japanese Company, although there are instances of such purchases by Bombay firms, viz. the purchase of a cotton spinning and baling press at Lyalpur last year by Mr. Jannadar, Marwari agent of Tata and Sons and negotiations for the purchase are now going on of the Lahore Spinning and Weaving Mills, one of Lala Harkishan Lal's concerns, now in liquidation by a Bombay merchant.

Plague is nearly extinct in Northern India. In the week ending 7th instant for which returns have now been received, Bengal, Behar and Orissa, United Provinces, Rajputana and Central India combine, had only eleven deaths.

లిట్టిలు ప్రేలు సేరిన వ్యూహము.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—రాత్రి ఎక్కి తూర్పున మేము మరియు తలపడి లిట్టిలు ప్రేలు సేరిన వ్యూహము కొనసాగుచున్నది. చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. తీవ్రముగా పొగి నిల్వలను సుదూరము దక్షిణమున కేంద్రముల నొడిచితిమి. రాత్రి మేము పోరాడమున ముందుకు పోయి కొందరిని పట్టుకొంటిమి. మధ్యాహ్నమున కేంద్రములను సుదూరములకు పంపగా తలపడితిమి. మేము మరియు కొందరిని పట్టుకొంటిమి. రాత్రి వెళ్లి పోరాడమున కనివారము వాడు రాత్రి ఆంగ్ల సేనలు 2 మైళ్ళ దూరమున పురోగమమునకు సరిపె చాలమందిని పట్టుకొన్నాము. ఆదేశాన్ని పట్టుకొన్నాము మేము కేంద్రములను తలపడితిమి. సేనల ముందు కేంద్రములను తలపెట్టి ముందుకు వెళ్ళితిమి. పోరాడమున ముందుకు పోయితిమి.

18 కేంద్రములమును నాశనముచేయుచు వని ఇట్టి ప్రేలు నిట్టి వారు తెలుపుచున్నారు.

చెన్నపురం ప్రసంగము**రక్తస్పర్శపరీక్షలు**

మొన్న కనివారము సాయంత్రము విద్యాభ్యాసమున శభాభవనమున చెన్నపురం యొక్క పాఠశాలల విద్యార్థులకు ఆంధ్ర రక్తస్పర్శమందు పాటి పరీక్షలు జరుపబడెను. క్రైస్తవ కళాశాలకు సంబంధించిన యొక్క పాఠశాల విద్యార్థి గోలకొండ వేదమును ఆంధ్రమున యొక్క పాఠశాల విద్యార్థి మహాకవి కృష్ణమూర్తియు పరీక్ష యందు కృతార్థులై బహుమానపాత్రులై రు తెలుపుటకు సంతసపడుచున్నది. మొదటి విద్యార్థి వినుకపాడుకు చెందిన విద్యార్థి ప్రసంగమై పుణ్యమగు గ్రంథములై సమాన బహుమానముల కర్తవ్యముగా నిర్వహించి బడిరి. మొదటి బహుమానము నిమిత్తము వేదము రామానుజము నెట్టి గారు 15 లకు చెందిన బహుమానము నిమిత్తము భారీ స్త్రుల నడిపల్లి వసింపరావు పంతులు గారు 10 లకు చెప్పుట కంగీకరించియున్న సందర్భములో చెందిన బహుమానమును జూడరు 15 ల వలె గలవానిగా చేయు నిమిత్తము, పరీక్ష ఫలలో సొంతగా పనిచేసి సభాకార్యనిర్వహణమునకు తోడ్పడిన మై కోర్టు వకీలు వేదవరపు రామగారు పంతులు గారు తక్కిన 5 లను తామిచ్చెనని మన వాదనముగా వినిపించుచు సభనామ వారి కెంతయు కృతజ్ఞులు. వారిలో బ్రాహ్మ పరీక్షకులుగా పనిచేసి సభాకార్యనిర్వహణమునకు తోడ్పడిన మై కోర్టు వకీలు వల్లూరి కృష్ణమహారావు పంతులు గారికిని బమ్మ పాపయ్య శాస్త్రి గారికిని జూడ సభాపక్షమున కృతజ్ఞతాభివాదము లిప్పించవలసియున్నది. వ్యవధి తక్కినగా మన్నన క్రమ మనక సకలమునకు ప్రతీనిధి విద్యార్థులను పంపిన పాఠశాలాధికారులు జూడ ప్రశంసాపాత్రులు. నైవేదికనుండి చెందిన బహుమానములను ఆంధ్ర గ్రంథమాలమున విజయదశమి నాడు సభామంబరము సొంత గలబడును. తమ కేమీ గ్రంథములు కావలయునో కృతార్థులైన విద్యార్థులు విద్యాభ్యాసకార్యదర్శి వెంటనే లేఖనములను ద్వారా చేసెను. ఈ నెల 29-న లేది యాదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు శభాభవనమున జరుగు కళాశాల విద్యార్థుల పాటి పరీక్షలకు అన్ని కళాశాలలవారును తమ ప్రతీనిధి విద్యార్థులను సకలమున పంపుట కేర్పాటు చేసి ఆ విద్యార్థుల పేర్లను 27-న లేదివారము తెలుప బ్రాధి కులు.—కాళ్ళకూరి గోపాలరావు, విద్యాభ్యాసకార్యదర్శి.

న్యాయసానవార్తలు.

చాలి పేట దొంగిలడికేసు:—గిడ్డంగిసిద్దిఖాన్ తిరువేంగడయ్య నెట్టి అను వానికి బట్టలు కొట్టు గలదు. ఈ నెల 10-న లేది ఉదయము కుప్పస్వామి నెట్టి అను వాడు చెంది జబ్బాబండ్లలో నిలువమైన బట్టల మూటలను వేసి చాకలిపేటలో నున్న తిరువేంగడయ్య నెట్టి ఇంటికి గొనిపోవుచుండెను. బండ్లు ఇంటికి చేరినప్పుడు ఒక దానిలోని మూట బుగ్గవారుచు నురక్షితముగా తీర్చివేసెను. చెందినదానియందలి మూటలలో 10 కూడగడ్డములు ఇంట నిడవడెను. ఇంతలో చుగల్పూరులో అనువాడు కచ్చి ఒక మూటను ఎత్తుకొని పారిపోవుచుండెను. కుప్పస్వామి నెట్టికిని వానికిని మూటలు ముడిరి ఒకరు సొంతము కొట్టుకొనుట కిట్టగించెను. మూటలో చెంగలరానుక ఇంటికి పోయి వానిని ఆచ్యుట భద్రపఱచుకొని మట్టి 7 గుర్రతోనచ్చి బండ్లయందలి మూటలతో పారిపోయెను. పిచ్చుట పీఠము పట్టుపడిరి. పీఠతో నుడ పోయిన యాస్తి తిరిగి దొరికినది ముగ్గాయలు దొరై స్వామి, ఆచారి, చుగల్, పాఠాయ దొరై కన్ను, అనువాడు వామినామిన విడుదల కాబడి మిగిలినవారు జైలునందుంచబడిరి కేసు విచారణ జరుగును.

మాళయ దొంగిలడికేసు:—రంగ స్వామి మొదలి అను వానికి మాళయ బట్టలను కాణము కలదు. గడచిన 8 వ లేది కుప్పస్వామి మునుము 2 గంటల సుమమునపును నగరమున దొంగిలడి జరుగుచున్నవని అతడు విని చుకాకపు ఒక నైపు తెలుపుట మునున రెండవ నైపు వాటిని సకలమునాని దుకాణములో నున్నందున. అప్పుడు నా రాయణ, మునుస్వామి వాయుడు మొదలగు వారు సుమము పనిమంది దుకాణములలో దొరబడి 15 మందిల రాయణలు కెక్కువగా నిలువ గల సేవలను చుట్లు తానులను ఎత్తుకొని పారిపోయిరి. బట్టల బహు దొరుకొని పిచ్చుట వారు తమలసానుల అంగళ్ళను ధ్వంసముచేసిరి. వారిందరు పోలీసువారిచే జిక్కిరి. రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో కేసు చేయబడినది. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అశ్వత్థామి శాపహ్యావము ముగిసిన పిమ్మట తీర్థాన
మఃలు జరిగినవి.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

పటేలుగారి వివాహచట్టము:— ప్రకటించలేనందునకు తెలియచున్నాము. — సంపాదకుడు.

I

గుడివాడ తాలూకా కరణములకు విజ్ఞప్తి.

ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు.

అయ్యో, ఇదివరలో గుడివాడ తాలూకా కరణములకు “అసోసియేషన్” స్థాపించబడినదను విషయము మనకందరకు తెల్లమైనదైనను తిరిగి వివాదములకు స్ఫూరింప జేయుచున్నాము. ఈ సంఘాభివృద్ధికై యెన్నో కృషిచేసిన పెక్కువారి జాయంటు పెక్కువారి సభ్యులును నీసభ వృద్ధి జేయుటకై నెంత శ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నదియు నెంత మనోత్సాహపూరితులై పనిచేయుచున్నదియు, మీరెరుంగనిది కాదు. కావున యాభివృద్ధి కలుగు విషయములకు జన్మించుటకు అక్టోబరు 1 లేదని పగలు 12 గంటలుకు గుడివాడ భజనసమాజమందిరమున సమావేశ మగుటకు సంఘప్రయోజిని గోరు “కరణ” మను నుద్యోగ నామమున వహించిన సోదర కరణములను గోరుచున్నాము.

గుడివాడ కార్యదర్శులు.

II

నీటికన్ను హెచ్చుదల.

ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు:

అయ్యో, “కలిగినవానికే కలుగబడును, లేనివానికి వానియొద్దనున్నదియు కూడ తీసికేయబడును”నని జీసస్ మహనీయుడు చెప్పినవాక్యార్థము రైతులపట్ల సార్థకమని స్ఫురించక పోవునా? ప్రకృతిపుయ్యద్ధపరిస్థితులందు లాభములబడిన వారల నేటులండగ, దిక్కుమాలినరైతులకే హెచ్చుపన్నులు చెల్లించవలెననుచున్నారా? వారిపట్ల దుస్థితులను మొర్రబెట్టుకొనుటకైనను నోరులేని, యసహాయస్థితిలో నుండగ వారికి కష్టములులేనని తలచుట కడుంగడుకోచనియును. విద్యగలిగిన భూస్వాములెక్కుడుగా లేకుండుటంజేసి గదా విన్నవించుకొనుటకు గవర్నమెంటువారిని సమీపించక పోవుట? విద్యాగంధమెరుంగని పేదరైతులు, తమ జనపదములందు నిరంకుశప్రభుత్వము వహించి యవ్వకష్టముల బెట్టు తమగ్రామకరణములకు నైతిక భీతిల్లి తమ మనవుల జేసికొనరు గదా. అట్టివో నిప్పుడు హెచ్చుపన్నుల విధించుట తమ కనుమృతమని విచార్యబోధవారికి తెలియజేయు ఘనకార్యము నీరైతులు చేతురని నమ్మగలమా? బక్కరైతుల మరొకమస్థితిపాలు జేయకుండునట్లును, వారల పూర్వస్థితిని చక్కజేయుటకును, మీమనఃపూర్వకమైన చేయూత నొసంగి, మీమిగ్రామములందలి రైతులను సమావేశపఱచి, సభల మూలమున నిర్ధారణపూర్వకముగను, ప్రతికాముఖమున ప్రకటించుటద్వారా కెంతివార్లవలనను, కెన్నెంటునే మన యసమృద్ధిని గవర్నమెంటువారికి నివేదించి, కృతకృత్య లగుటకై మిమ్మును మిక్కిలి కోరి ప్రార్థించుచున్నాను.

గొల్లపల్లి సామల్ నాయకర్. గానుచంద్రపురం తాలూకా రైతు.

III

ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు:

అయ్యో, యద్ధము ప్రాచీనమయి 4 సంవత్సరములయినది. ఏకారణముచేత నయిననెమి కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట ఆంధ్రులు యోధులుగ పనికిరారని పటాలమునండి నిషేధించబడిరి. అప్పటినుండియు సభలలోను వార్తాప్రతికలలోను ఇట్టి నిషేధమును తొలగించకుండుట ఆంధ్రుల స్వగౌరవమునకు భంగకరమని ప్రభావరసినధులు ఘోషింపుచుండిరి. ఇట్లు నిషేధించుట ఆంధ్రుల పూర్వచరిత్రకు విరుద్ధమని నొక్క చెప్పవచ్చును. నిషేధమును తొలగించినయెడల తక్కిన వారితో బాటు అనేకమంది వైస్యములో జేరి వైస్యమునకు వచ్చెను తెచ్చుదరని వలుమారు పలుకుచుండిరి. తుదకు ఆ నిషేధము తొలగింపబడెను. యద్ధములన వైస్యములో చేరుటకు ఎక్కువ సౌకర్యములు కలుగజేయబడెను. అయినను తక్కిన ప్రాంతములలో జరిగిన ప్రయత్నములకంటె ఆంధ్రజేతములో ప్రజలుగాని, విద్యాధికులుగాని చూపిన సమరోత్సాహము దూరదృష్టికాన్య మని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. ఎక్కడో అక్కడక్కడ కొంతమంది బీదజనులు వారి స్వలాభము, స్వప్రయత్నముల వల్లను, కొంతమంది యువకులు జేతరక్షణశిక్ష నొందుటవల్లను వైస్యములో చేరుట సంభవించినదిగాని, జేతము లో ఎక్కువ పూనికతో నాయకులు, విద్యాధికులు, సమరోత్సాహముగల కుటుంబములకు చెందిన జమీదారులును కలసి పాటుపడి మిడిల్ క్లాసులకు చెంది విద్యను సంపాదించిన వారలను ఎక్కువగా చేరు నట్లు కృషి సలిపి ఆంధ్రుల స్వగౌరవమును నిలబెట్టుటకు ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రప్రజలమును ఏర్పరచి శిక్షగరపి యద్ధరంగములకు పంపించి తమ కౌర్యమును జూపుట కరకాశమును కల్పించకపోయిరి. ఇట్లునరించిన నే తమ గౌరవమును (నిజముగా గౌరవము, శౌర్యము నిలిచియున్నయెడల) జూపగలిగెదు వారు గాని, గద్దెలమీద సభలలో తిర్యాకములు జరుపుట వలన గౌరవమును నిలబెట్టుగలరా?

తరుణమును కలిగించిన అవకాశమును పోగొట్టుకొనక వైస్యమందు జేరి యద్ధశిక్షను బడయుటయేగాక సామ్రాజ్యమునకు జేతమునకు సహాయమును చేసినవారలగుదురు. బ్రిటిషు సైనికులకును, భారతీయ సైనికులకును జీతమునందును, హోదాయందును వ్యత్యాసములు కల్పించుట హేయమన్నమాట సత్యము. మనము ప్రస్తుతము అసహాయస్థితియందున్నాము. కొంతకాలమువరకు ఇచ్చిన అవకాశముల నుపయోగించుకొనుచు మనకౌర్యమును అడుగుంటియ్యకుండ ప్రజ్వలిల్లిచేయవలసియున్నది. ప్రస్తుతము రంగజేతమందు దాక్షుల మల్లికు మొదలగువారలు ప్రజలలోతిరిగి సమరోత్సాహమును కల్పనట్లుచేయు ప్రయత్నములుచూచిన ఎవరికి ఉత్సాహము పొడగట్టుదు? ఈ రోయాశ జేతములో సహజముగ ప్రజలలోనుండు, దూరజేతములకువెల్లి నూతనసభములను త్రొక్కుసాహసము యద్ధములోకూడ వారుచూపించుట ఆశ్చర్యము కలిగించకపోవునా? గాంధీమహనీయుడు ప్రస్తుతము గుజరాతులో ప్రజలను వైస్యమందు చేర్చుటలో చేయుకృషి మనకు మార్గదర్శకము కాదా? గాంధీమహాత్మునికి జేతమున కేది మంచి వో తెలియదా? దూరదృష్టి లేనివాడా? ఇప్పటికి 4 సంవత్సరములు గడచినవి. ఇంతవరకు పూనికతో ఈ విషయమై పాటుపడిన నాయకుడు మన ఆంధ్రజేతమందు లేడు. మన ఆంధ్రజేతములో ప్రతివారును నాయకులమని విజ్ఞప్తుట గొప్పలోపముగ నున్నది. అట్లునొక వారలకు వారి కక్తియందే నమ్మకములేకుండుట తోచనియును. పలుకుబడి కలిగి ఈ అవకాశము నుపయోగించుకొని విద్యావంతును యువకులను ప్రత్యేకముగకూర్చి సలాలమేర్పరచి కీర్తినితెప్పింపగలవార లిద్దరుముగ్గురు కనబడుచున్నారు. నాగేశ్వరరావు గారును శర్మగారును ఇందుకు తగియున్నారు. కాని తమ కక్తియందు నమ్మకము లేకనో అనుచరులయందు విశ్వాసము లేకపోవుటవలననో వారు పూనియుండలేదు. కాలము గడచి పోవుచున్నది. దూరదృష్టికే ఆలోచించికొనినయెడల అవకాశమును ఉపయోగించుకొని ఒక పటాలమును ప్రత్యేకముగ ఏర్పరచుట సమంజసమని తోచుచున్నది. ఈ పనికి గడంగక పోయినయెడల అందుకు తగిన కారణములైన నూచించిన బాగుండును.

గడుగుపేట బండరు. ఎఫ్. టి. ఆచారి.

ఆదివెలమ మహాసభ. గూడూరునందు సమావేశమగుట.

నెవ్వెరు 21 తేదీని గూడూరునందు గూడిన ఆదివెలమ సభావ్యవసంఘాధ్యక్షు లగు వల్లటూరు కేంకటసుబ్బయ్య నాయకుగారి యుపన్యాసము నుండి క్రింది భాగములను ముద్రించుచున్నాము:

వాఙ్మయ గుణాధిక్యమును బట్టిచూడ మనసంఘములో అనేకులు విద్యావిహీనులుగ నున్నారటకు సంజేషములేదు. అయినను బుద్ధివైభవమునందు, ప్రాపంచికానుభవజ్ఞానమునందును, తమ కులవ్యవహారములందును వారు చూపించుచున్న నేర్పరితనము జూచునెడల వారు మూఢులుకారనియు, వారిలాభములను తెలిసికొనుటకు తగిన కక్తి సామర్థ్యములున్నవనియు విశేషముకాగలదుగాన వారికి విద్యాగంధముండినయెడల, బంగారమునకు పరిమళ మచ్చిన బోజనులెట్లు దానిని గౌరవించి అగ్రస్థానమలంకరింపజేర్చినరో, అట్లే మనవారు సహితము తమ పూర్వులవగు తమ స్వత్వములకు కాపాడుకొని అగ్రస్థాన మోహింపగలరుగాన మనలో ధనికులగువారిని ప్రోత్సహింపరచియు బీదగువారికి సహాయ మొనర్చియు వారిలిద్దరుల విద్యాసంపన్నుల జేయుట మనవిధియై యున్నది. ప్రస్తుతము జనసంఖ్యయందును, విద్యయందును, వెనుకబడియున్న మనసంఘము నుద్ధరించుట మన కర్తవ్యము. ఇందుకు తగిన సహాయ మొనర్చుటకు మనలో శ్రమంతులు వెక్కువుండిలేరు. ఉత్సాహముతో పనిజేయువారు వెక్కువుండిలేరు. ఎట్లు మోచించినను మనకు ప్రోత్సాహకరమగు మార్గము గన్పట్టును. ఇట్టి స్థితియందుండెను సంఘము నుద్ధరింప బూనినవారికి కడు యిక్కట్లు గలవు. కష్టము మొదని మనము కార్య విముఖులము కాకూడదు.

మనలో వికమత్యము అంతరించినది. ఇందుకు నిదర్శనము మనదుస్థితియు, అంతఃకాళమును. 18-వ శతాబ్దమున అధిక విద్యావంతులమై లక్ష్మీసంపన్నులమై యుండినమనలో యీ పితాచములందలి అంతఃకాళము యేర్పడుటయే మనసంఘ దౌర్బల్యమునకు ముఖ్య కారణములు, కొన్ని కొన్ని సంబంధములబట్టియు ఆచార వ్యవహారముల బట్టియు చక్కగా యోచించినవో 2 శతాబ్దములకు ముందు మనలో నేవిధమైన కాళులు లేక సంబంధ బాంధవ్యములు గలిగి వికమత్యమును జేతమునకు ప్రకటించుచుంటి మని దృఢముగా చెప్పవచ్చును. మనపూర్వులు కూరాగ్రేసరు లగుటవలన యేవో కొన్ని కారణాంతరముల ననుసరించి మనముకాళులనెడి పితాచములవాతబడి యానుస్థితి పాలైతిమి. ఇప్పుడైనను మన పూర్వుల చరిత్రలు, సంబంధ బాంధవ్యములు వికమత్యము జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని పూర్వుల ఆచారములనే మన మనుకరించి స్వసంఘమును నిలబెట్టిన ఖ్యాతి గడించుట మనకర్తవ్యము. మనలో విద్యాభివృద్ధి యొనర్చి కాళాభేదములు లేక సంబంధబాంధవ్యములు గలిగి వికమత్యమును ప్రకటించి మనమును మన పూర్వులవలె బ్రౌన్యదక నధిష్టించి, చక్రవర్తికిని, జేతమునకును సహాయులమై వర్ధిల్లవలెను.

సోమయోజంబు: అంగ్లొయిండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయ్ నీడు బీచ్, బొంబాయి. మద్రాసు యోజంబు: మెనారా పురసోత్తంజూర్నీ, చై నాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126 (రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.) ఇప్పటికాలపురచి కనుపడునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. ఆల్ఫావోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము. నీ కువాలవై కొన్ని బిందువులు చిహ్నకరించినవో, మనోగ్యముగ సువాసన నిన్పలవరించును. ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో నుండును. చిన్నవైజా (అర డాం) నీసా 1-కి రు 0.8-0 మధ్యరకము వైజా 1-1 డాం " " 0.12-0 వేగోకవైజా 2 " " " 1.4-0 పెద్దవైజా 4 " లేక 1/2 డౌన్సు " " 2.0-0 వి. వి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీని అనేకమగు నకలు నెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగోవుచు నీసావైనను, కార్డువైనను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము ఈ ఆటో డిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినవో అణాకిమ్మత్తుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ కంపురును. సోమయోజంబు: అంగ్లొయిండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయ్ నీడు బీచ్, బొంబాయి. మద్రాసు యోజంబు: మెనారా పురసోత్తంజూర్నీ, చై నాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాన వస్తువులు గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ పంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కలెక్టరీవాళ్లతోనే సంగతిసంబంధముల నెలనెల వారి ద్వారావలసినది. ఏమి సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోన కోరి వంటనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు ప్రసాదించినారు.

నివాసము:..... ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ
ఫాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తరలపెట్టె నెం 5555 ను,
369 మదరాసు
(వై కామ్యూజియన్ గోడనప్పుడు ఈ వ్యక్తికేరకు కూడా మదహరింప గోరుచున్నారు.)

విప్లవిక సహితమైన డా॥ పి. డి.
సావంతుని వనోపది సారసవరిల్లా
అపరిశుద్ధిపు రక్తములన జనించు జాడ్యములకు శరీరమునంటి మందు. తురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాతసెప్పలను అన్ని విధములనలన గలగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)
మిక్కిలి తక్కువవెలలైన రక్తశుద్ధికారిణి
వనోపది సారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, నవాజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును కొప్పలను పోగొట్టేరక్తమును గుర్తించును. శరీరాలోగ్యమును గలగజేయును. 18 రోజుల తర తరంబుట 4 టెన్సు బుడ్డిలో అమృతమును.
పోపైటరు.— పి. డి. సావంత్,
144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఇల్లు అమృతమునకు
విశాలమైన దొడ్డిగలిగి బాగుగ నిర్మితబడిన యొక మేడ యిల్లు అమృతమునకు గలదు. దొడ్లు తోటలు మొదలై నవి వేసేకొనుట కనకూలముగనున్నది. (1818)
నెల్లూరు నవాబుపేట బజారు వీధిలో గలదు.
“ఓనర్ C/o హిందువుత్రిక, మదరాసు”
అని వ్రాయుదు.
అమృతార్థవ అసలేవ్యాము.
ఈ తనవ్యాము రక్తమును శుద్ధిచేసి పిర్మమును పోషింపి డి బలమును కలిగించి యుష్మశ్మమును చేసి చేతి కాకి మంటల పోగొట్టును. మెడనును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజమును కలిపించును. దీర్ఘాయు, భేదము, తలనొప్పి, రోమ్యునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 219 అర్థబాస డెబ్బి 1-8 రూ. 2-0-0.
వైద్యశాలశ్రీ మహేశ్వరీ గోవింద్ శివశర్మగారి వద్ద భావించి, 157, బ్రాహ్మణ్ ముఖానా.

అమృతాంజనము దీపోవారి దివ్య ష ధ ము లు.

వి.	వి.
కంతమార్మము మండ్లతోమటకు ...	0.2
చీర్రసాయము మార్మము అశీర్వచనకు ...	1.4
దంతకులవారి మండ్లపోమటకు ...	0.8
కలజులకు ధాతువునకి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8 ...	0.12
మాలకేండ్లకు తైలము డెబ్బి 1-8 ...	0.12
శేలమందు తెలుకాటుకు సీసా 1-4 ...	0.3
శ్రీతాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామార్మము వాంతిశేదులకు ...	0.8
గడ్డికేలైలము గడ్డినీడులకు డెబ్బి 1-8 ...	0.4
బామిడిగొప్పలకు సీసా 1-8 ..	0.8
శేలము మందు సీసా 1-8 ...	0.4
బామిడి తెలుకాటుకు తిరు, తిరుకు ...	0.6
మిట్టెలకు తెలుకాటుకు డెబ్బి 1-8 ...	0.4
మరిత్రావకము సీసా 2-8 ...	1.0
కఫహరి కిరగిలులకు చిన్నకు ...	1.4
కఫహరిమార్మం ఉబ్బరములకు డెబ్బి 1-8 ...	0.8
బాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0
మోపినితైలము మెండు మురుగులకు ...	0.12
గోమహరి మెండుకు ఉడుకుటకు ...	0.8
ఉబ్బరమునకు మందు సీసా 1-8 ...	1.8
కస్తూరిమార్మము మెండు, మంచివి 50-8 ...	0.10
మఖళగి మార్మము ...	1.0
మఖళగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనము మఖళగి డెబ్బి 1-8 ...	0.8
గ్రహణి మార్మము డెబ్బి 1-8 ...	0.8
కరోజేదన మార్మము తలనొప్పిలకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు మన సీసా 1-8 ...	0.8
తగ్గు మార్మము సీసా 1-8 ...	1.0
మనుమారి మార్మము, మనుమవ్యాధులకు ...	1.0
మందుకు మన సీసా 1-8 ...	0.8
మందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
చగుళ్లకు తైలము శరీరగుళ్లకు ...	0.8
కర్మకూలహరి చెవిపోటుకు ...	0.8
బాలాది మార్మము మలబద్ధమునకు ...	0.8
బంతుబాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము దీపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

ఇనాం! ఇనాం!! ప్రసిద్ధమైన గడియారములు (1241)

ఈ చిన్న గడియారము మిగుల మేనది. చూచుటకు అందముగా నుండును. ఇండియా జేతమంటును ప్రఖ్యాతి పొంది యున్నది. ఈ నెల లోగా తెప్పించుకొను వారికి మేలైన ఫౌన్టెన్ పేనా భూమి మాన మిచ్చెదము. త్వరపడుడు. గడియారము ఒకటికి తోల పట్టతో సహా రూ. 5-12-0. 4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. మేలైన ముంతేలి గన్ మెటల్ గడియారము 7-0-0. మేలైన స్క్వాటెల్ గడియారము 8-8-0.
రెండు సంవత్సరములు గ్యారంటీ ఇవ్వబడును.
W.R. Triumph & Co, 24, Bazaar St, Madras.
అమృతాంజనము సామగ్రి అందముగా ఉన్నది.

అమృతాంజనము 1154
మనోరంజకమైన నవల.
విశ్వానాథుని గ్రంథములలోనుండి ఎంపికచేసిన ముద్రాబడిన కంచనవల్లి కవచమ్మ విరచితము.
మీ రూ 1-4-0.
గ్రంథశ్రీ మహావారిము. కళా కవచము.
బొంబాయి గంధర్వము. రచింపి అనుబంధములకు తగినది.
చిరునామ:— అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తిరుకెట్టివీధి, జి. డి. మదరాసు.

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువ జేయును. నొప్పులకు చాలమందును. నొప్పులకు నుదుడు జీగును. సువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజన దీపో, జి. తిరుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594 పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకానుయయార కస్తూరిమాత్రల నిష్పాదనను పరికింపుడు.
ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించుచున్నది.
ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింజి, మలీషియేట్, గోవా, ఫీజి, బెలంజి, ఈస్ట్రాక్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ సీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభారతము “పితృయోగ లోకానుయయార” కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యింట నున్న యెడల. మాటికి తైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, “మొరెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.”
శీతలము, శీతహితము, అశీర్వచన, పార్శ్వవారము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలగు జ్వరము, దగ్గు, బాయువు, మరియు ననేక రోగములను, ఈ సిద్ధాంతము సేవనచే పాశ్చాత్యముగా పోయి గుణము గలగును.
వైద్యశాలలో సేవకవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావధాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.
అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడ యుండును. 260 మార్మముల సీసా 4 రూ. మాత్రమే.
రి సీసాలు కొరకసారి తెప్పించికొనిన బహుల ఖర్చుతోచిరి రూ 1-8-0
12. సీసా లోకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసా లోకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్త రోగములకు మావద్ద అయుర్వేద దీయ సిద్ధాంతములు దొరుకును.
నివాసము:— శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.